
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

---

11 februari 2025

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Dagö, Rådhuset Visborg, 11 februari 2025, klockan 09.00–15.45
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Eva Nypelius (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Oscar Lindster (S) Mariette Nicander (M), tjug ersättare Johan Malmros (C) Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF, § 34, 35, 38-41, 45, 46, 53-55, 61-65 Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF Helena Hagstedt, stadssekreterare, RSF Ulrika Jansson, ekonomidirektör, RSF, § 34-46, 53-55, 61-65 Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingengör, SBF, § 35, 55 Anna Rieem, projektledare, SBF, § 35, 55 Jenny Iversjö, mark- och exploateringschef, SBF, § 35, 44, 53, 55, 66 Lise Langseth, samhällsbyggnadsdirektör, SBF, § 35, 36, 54, 55 Susanne Lagergren, administratör, SBF, § 36 Charlotte Fahlen, ekonomidirektör, RSF, § 36-38, 68 Henry Henziger, ekonomicontroller, RSF, § 36-38 Mikael Wollbo, finans- och redovisningschef, RSF, § 38, 39 Anna Malm, kanslichef, RSF, § 36, 37, 42-44, 47-52, 56, 67, 58-60, 57, 66, 68 Malin Pettersson, lokalförsörjningsstrateg, RSF, § 40 Anton Frick, mark- och exploateringsingengör, SBF, § 44 Yvonne Skovshoved, beställarchef, HSF, § 45 Therese Koorem, HR specialist, RSF, § 47-49 Therese Kullåker, HR strateg, RSF, § 47-49 Linda Ehrlin Sjöberg, strateg, RSF, § 50 Angelica Andersson Fihn, avdelningschef, RSF, § 51, 68 Sofie Nordström, föreningskonsulent, RSF, § 51 Antonios Arvanitidis, digitaliseringsdirektör, RSF, § 52 Jessica Svännel, regionarkitekt, SBF, § 53, 54 Alexander Sorby Haddad, mark- och exploateringsingengör, SBF, § 53, 54, 66

Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 53, 54, 57-60
Sofie Guteson Leksäther, enhetschef, RSF, § 56, 67, 68
Anna Wejde, enhetschef, RSF, § 53, 54, 57
Katarina Selin, processledare, RSF, § 56, 67
Tina Stumle, upphandlare, RSF, § 56, 67
Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, RSF, § 57-60,
68
Helena Andersson, ekostrateg, RSF, § 58, 59
Jonas Nilsson, ekostrateg, RSF, § 58-60

Datum för justering

18 februari 2025

Paragrafer

§ 34–68

Ärendena behandlades i följande ordning: § 34, 55, 35, 61-65, 38-41, 45, 46, 53, 54, 36, 37, 42-44, 47-52, 56, 67, 58-60, 57, 66, 68.

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Helena Hagstedt

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Oscar Lindster

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2025-02-11
Protokollet anslås	2025-02-19
Anslaget tas ned	2025-03-13
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 34	Hemställan om fastighetsförsäljning AB GotlandsHem	7
RS AU § 35	Direktmarkanvisning Ishall	16
RS AU § 36	Verksamhetsberättelse 2024 - Räddningstjänsten	21
RS AU § 37	Verksamhetsberättelse 2024 – Regionstyrelseförvaltningen	22
RS AU § 38	Kompletteringsbudget 2025 – Regionstyrelseförvaltningen	23
RS AU § 39	Bokslutskommuniké	24
RS AU § 40	Lokalförsörjningsplan för Region Gotland 2026-2035	28
RS AU § 41	Uppdrag. Översyn av budgetprocessen	31
RS AU § 42	Hemställan aktieägartillskott Wisby Strand Congress Event AB	34
RS AU § 43	Begäran om tilläggsanslag lågspänningsställverk	36
RS AU § 44	Tilläggsanslag för exploateringsprojekt Gråbo	38
RS AU § 45	Uppdrag. Utreda lokalisering av sjukhus	41
RS AU § 46	Nyttjanderättsavtal för kryssningskajen i Visby	43
RS AU § 47	Information. Resultat medarbetarundersökningen 2024 Region Gotland och regionstyrelseförvaltningen	45
RS AU § 48	Uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2024, Region Gotland	47
RS AU § 49	Uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2024, Regionstyrelseförvaltningen	49
RS AU § 50	Uppdrag. Åtgärder med anledning av nya arbetstidsregler inom hälso- och sjukvården	51
RS AU § 51	Verksamhetsstöd, sociala föreningar 2025	54
RS AU § 52	Undantag från delegationsordning avseende tecknande av IT-avtal	61
RS AU § 53	Utvärdering och uppföljning MEX-verksamheten	63
RS AU § 54	Uppdrag. Utveckla området runt nya badhuset	67
RS AU § 55	Idrottshall Visborg	69
RS AU § 56	Information. Livsmedelsupphandlingar	72
RS AU § 57	Medborgarsamtal för att förankra översiktsplan 2040	73
RS AU § 58	Uppdrag. Ny energiplan	75
RS AU § 59	Begäran om yttrande över kompletteringsbehov av inkommen tillståndsansökan för geofysiska undersökningar i Östersjön vid Gotland och Öland (Natura 2000-tillstånd)	77
RS AU § 60	Remiss. Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av Uran (Ds KN2024/02540)	79

RS AU § 61	Inrättande av verksamhetsområde dagvatten – Ardre och Klinte	82
RS AU § 62	Motion. Förbättring av Gråbo-området i Visby	84
RS AU § 63	Motion. Mikroproducenter i VA-nätet	87
RS AU § 64	Motion. Minska effekterna av priskrisen för barn och unga - återinför ”bussiga kortet” i Visby	90
RS AU § 65	Motion. Tryggare barn minskar brottsligheten	92
RS AU § 66	Motion. Bygg fler trygghetsboenden	95
RS AU § 67	Medborgarförslag - Möjlighet att köpa överbliven mat från de skolor som har tillagnings kök	99
RS AU § 68	Regiondirektörens information	102

RS AU § 34   Hemställan om fastighetsförsäljning AB GotlandsHem

Ärendenummer: RS 2024/2041

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.
-

Sammanfattning

AB Gotlandshem har hemställt hos regionfullmäktige att godkänna fastighetsförsäljningar enligt bifogade handlingar. Bakgrunden är ett omfattande renoveringsbehov i stora delar av fastighetsbeståndet samt kravet på att bygga nya bostäder. Bolaget har i dagsläget inte likvida medel att möta dessa mål och inte heller möjlighet att hantera full finansiering via externt lånat kapital.

Efter att bolagets hemställan behandlats av regionstyrelsens arbetsutskott den 16 januari beslutades att ärendet skulle återremitteras för komplettering och återkomma till arbetsutskottet den 11 februari 2025.

De fastigheter som bolaget föreslås säljas baseras på en utvärdering av det totala fastighetsbeståndet. Stor vikt har lagts på bolagets 10-års plan och bedömningen av en effektiv framtida förvaltning. Efter beslut av regionfullmäktige kommer en strategi för försäljning att arbetas fram där ingångsvärdet är att hitta den bästa lösningen för bolaget, köparen och hyresgästerna. Vissa fastigheter kan bli föremål för ombildning till bostadsrätter om hyresgästerna önskar det.

Bolaget kommer utöver försäljningar av fastigheter behöva vidta ytterligare åtgärder som främjar effektivisering i förvaltning, energioptimeringar och kostnadsbesparingar.

Bedömningen efter bolagets kompletteringar, är att samtliga fastigheter förutom Visby Hytten 1 bör kunna säljas för att möta bolagets behov av kapital och möjligheter till effektiviseringar. Bolaget har kompletterat hemställan med förtydliganden kring hur antalet hyresrätter ska öka, hur behovet av sociala och medicinska förturer hanteras, hur bostadsmarknaden bedöms påverkas av försäljningen och erfarenheter från tidigare försäljning i Havdhem.

Bolaget kan i framtiden behöva sälja ytterligare fastigheter för att finansiera nybyggnation och underhåll. Vilka dessa kan vara och med vilket tidsperspektiv är för tidigt att säga.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att bolaget ges tillåtelse att genomföra försäljningen av Tingstäde Furbjärs 1:11, Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280, Visby Skalbaggan 1, Visby Sjöljiljan 1 samt Visby Akacian 1 och 2.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser bolagets behov av kapitaltillskott för att kunna genomföra nödvändiga renoveringar och satsa på nybyggnation. Föreslagna försäljningar utgör i vissa delar också potential till en effektivare hantering sett ur ett helhetsperspektiv på bostadsbeståndet. Samtidigt finns risker som behöver hanteras.

I den regionala utvecklingsstrategin för Gotland framgår följande.

”Bostäder är grundläggande för välfärd, livs kvalitet och tillväxt. Alla behöver en bostad utifrån sina förutsättningar och behov. Därför behövs ett varierat utbud av bostäder över hela Gotland...”

I ägardirektivet till Gotlandshem anges, under bolagets ändamål, att bolaget genom sin verksamhet ska bygga, utveckla och tillhandahålla bostäder och därigenom bidra till Region Gotlands sociala bostadspolitik. Enligt direktivet ska antalet hyresrätter för bolaget över en tioårsperiod sammantaget öka. I samråd med Region Gotland ska bolaget upplåta och anpassa bostäder för särskilda förturer såsom medicinska och sociala samt nyanlända. Utöver dessa förturer ska bolaget särskilt uppmärksamma bostadsförsörjningen inom det egna beståndet för följande grupper: ungdomar som söker sitt första boende, äldre som efterfrågar anpassade boenden och ökad trygghet för att längre kunna bo kvar i egen lägenhet, studenter samt övriga grupper som ägaren särskilt pekar ut.

Förturer

Gotlandshem har under de senaste åren sålt betydande delar av sitt bestånd av hyresrätter till privata hyresvärdar. Eftersom det kommunala bostadsbolaget är ensamt om att ta emot sociala förturer har det minskade beståndet påverkat antal förturslägenheter. Det är av vikt att det finns ett visst antal bostäder tillgängligt för förtur. Gotlandshem bedömer att kapaciteten att leverera förturer inte kommer att påverkas av föreslagna försäljning och att bolaget kommer att kunna möta behovet av förturer både utifrån nuvarande och framtida behov. Beroende på hur utfallet av försäljningen blir skulle det kunna vara aktuellt att om det är möjligt säkerställa att en ny fastighetsägare ska erbjuda lägenheter med förtur.

Bostäder till särskilda grupper

Äldre som vill eller har behov av att flytta möter ofta hinder i form av högre boendekostnader eller långa kötider till ordinarie hyresbostäder. Många saknar också möjlighet att ta lån för att köpa en bostadsrätt och en stor grupp, särskilt äldre kvinnor, har så låg inkomst att en flytt till en nyproducerad hyreslägenhet inte framstår som ett realistiskt alternativ. Gotlands åldersstruktur skiljer sig

delvis åt från rikets då medelåldern på Gotland är klart över rikssnittet. En fortsatt åldrande befolkning ställer krav på att de bostäder som finns tillgängliga är lämpade för målgruppen, då många äldre har behov av anpassade bostäder med hög tillgänglighet. Gotland har idag ett underskott av trygghetsboenden och seniorboenden.

Statistik från Socialstyrelsen visar att andelen äldre över 80 år som bor i särskilt boende de senaste tjugo åren har minskat från drygt 21 procent till ungefär 10 procent. De flesta äldre bor i det ordinarie bostadsbeståndet och därför är det av stor vikt att det planeras för attraktiva och tillgängliga bostäder anpassade för äldre, som möjliggör att bo kvar i sitt eget hem så länge som det är möjligt. Det ordinarie boendet som människor själva ordnar kommer i framtiden, liksom idag, att vara den viktigaste boendeformen för de allra flesta äldre. Ifall nya bostäder anpassas för en åldrande befolkning kan det framtida behovet av särskilt boende begränsas och sannolikt minska.

Visby Hytten 1 omfattar 108 hyreslägenheter. I nuläget erbjuds lägenheterna till kategoriboenden 70+, vilket fyller ett viktigt bostadssocialt behov. Fastigheten har tidigare fungerat som boende med särskild service och tillsyn. Det finns bland annat en matsal i fastigheten. Genom en försäljning riskerar kategoriboendet att försvinna eller omvandlas till en annan boendeform. Region Gotland går då miste om 108 lägenheter som kan vara av strategisk betydelse för att hantera förturer. Bedömningen är således att fastigheten utgör ett viktigt komplement till övriga boenden för äldre på Gotland och därför inte bör avyttras.

Antal hyresrätter ska öka

Bolaget föreslår en försäljning av sammanlagt 332 lägenheter.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Visby Hytten 1 med 108 lägenheter inte ska säljas vilket gör att det återstår 224 lägenheter som skulle kunna säljas.

För att möta ägarens krav på att antalet hyresrätter över en tioårsperiod sammantaget ska öka planerar bolaget att förtäta och bygga nya hyresrätter främst i Visby.

I dagsläget pågår återuppbyggnad av Visby Rigen 1, där förtätning under etapp 1 och 2 avser 18 lägenheter och etapp 3 avser 75 lägenheter. Nyligen antogs en detaljplan för del av Gråbo 1:3 vilket innebär att bolaget inom kort avser att påbörja upphandling av entreprenör inför byggandet av uppemot 300 lägenheter. Utöver det arbetet pågår arbetet med detaljplan för Torslunden och delar av kvarteret Castor i Visby. Bolaget planerar nyproduktion av totalt cirka 150-300 lägenheter i Torslunden samt en förtätning på fastigheten Castor.

Visby Sjöviljan 1 utgörs av 45 hyreslägenheter och beskrivs som ett unikt boende där varje bostad har havsutsikt och är extremt energieffektiv. Försäljningen har begränsad effekt på det totala beståndet av hyresrätter i Visby men minskar andelen större lägenheter i just detta område och en

ombildning till bostadsrätter är trolig. En avyttring resulterar i så fall till i ett minskat utbud av hyresrätter och därmed minskade möjligheter att tillgodose efterfrågan av hyresrätter med hög standard i attraktiva lägen. Region Gotland sålde genom direktanvisning fastigheten Sjölijan 1 till AB Gotlandshem för 3 255 000 kronor 2009. Det motsvarar 4 500 000 kronor i dagens penningvärde.

Kvarteret Visby Skalbagen 1 består av 66 hyreslägenheter som enligt bolaget är lätt att hyra ut. Bostadsformen anges öppna för ombildning till bostadsrätter. Hela beståndet består av fyrrumslägenheter vilket gör att antalet större lägenheter i området minskar. För att balansera detta planeras återuppbyggnad och förtätning av Visby Rikken 1 där 87 rivna lägenheter ersätts och ytterligare 85 tillskapas. I Visby Myran 1 planeras rivning och ersättning av 61 lägenheter samt en förtätning med totalt 57 nya bostäder.

För fastigheterna Visby Akacian 1 och 2 med totalt 49 hyreslägenheter och 22 lokaler samt Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280 med totalt 36 hyreslägenheter 5 lokaler bedöms förutsättningarna vara av den karaktären att man bör kunna bevilja prövningen mot marknaden för en försäljning.

Bolagets mål med samtliga föreslagna försäljningar är att avyttra fastigheter som antingen inbringar högt kapital per lägenhet eller som inte långsiktigt är ekonomiskt fördelaktigt att behålla utifrån avvägande av avstånd, förvaltning och underhåll.

Bostäder över hela Gotland

I ägardirektivet anges att bolaget ska erbjuda en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter.

Tingstade Furbjärs 1:11 samt Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280 anges vara utmanande att förvalta på grund av avstånd till bovärdskontor och kompetenser som utgår från Visby. Kostnader för transporter och underhåll påverkar lönsamheten negativt.

Fårösund är en utpekad service- och skolort. Gotlandshem äger flera fastigheter i Fårösund. Bolaget har en långsiktig ambition att satsa på moderna och energieffektiva lösningar i sin fastighetsportfölj. För att uppnå detta och säkerställa att fastigheterna i Fårösund är anpassade för självförvaltning, krävs strategiska prioriteringar på orten. Därför bedöms de föreslagna fastigheterna lämpliga att erbjuda till andra aktörer.

Det kan noteras att det kan finnas risker ur ett socialt perspektiv att regionen inte längre äger några fastigheter i Tingstade. Om Region Gotland längre fram gör bedömningen att det behövs offentliga lokaler eller allmännyttiga bostäder i Tingstade för att kunna stärka den sociala utvecklingen och arbetet med den

sociala hållbarheten så är det inte säkert att det finns möjliga lokaler/bostäder tillgängliga vid detta tillfälle.

Bolagets erfarenheter från tidigare försäljning i Havdhem är att den nya ägaren fortsatt följer bruksvärdesmodellen och hyresnivån är densamma som när fastigheten såldes för tre år sedan.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Försäljningen har stöd i lagstiftningen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Region Gotland har beslutat att ingå borgen för Gotlandshem på lån upp till 2,5 miljarder kronor. 2024-12-31 utnyttjas 1,3 miljarder av det utrymme. Utifrån bolagets plan för underhåll och nyproduktion behöver låneutrymme öka till uppåt 4 miljarder under kommande 10 års period samtidigt som försäljning av fastigheter behöver ske. Försäljningen har inte bara påverkan på balansräkningen, även resultaträkningen påverkas av att vissa fastigheter avyttras. Det är nödvändigt att även säkerställa att bolaget uppvisar ett positivt driftnetto.

Enligt ägardirektivet ska bolaget under kommande tioårsperiod förbättra driftnettot så att det totala beståndet har en positiv avkastning om minst 4 procent samt arbeta bort huvuddelen av den nuvarande underhållsskulden.

Bolagets mål med samtliga föreslagna försäljningar är att avyttra fastigheter som antingen inbringar högt kapital per lägenhet eller som inte långsiktigt är ekonomiskt fördelaktigt att behålla utifrån avvägande av avstånd, förvaltning och underhåll.

Det är inte lämpligt att avstå från att genomföra underhåll eller genomföra det under längre tid än 10 år då behovet är stort och det därmed är förenat med risker för bolaget.

Efter kontakt med Kommuninvest är bedömningen att regionkoncernen har en tillräckligt god ekonomisk ställning för att öka koncernskulden så att underhåll kan genomföras i den takt som planeras. Dock kommer det inte att räcka med lånefinansiering, bolaget behöver genomföra försäljningar för att finansiera underhållet och stärka resultaträkningen.

Utgångsläget för koncernskulden är på förhållandevis låg nivå jämfört med riket men investeringsbehovet framåt är stort även i nämndsorganisationen vilket gör att skulden och även räntekostnader kommer att öka ytterligare kommande år.

3. Barnperspektiv

Det finns en risk för att en försäljning av fastigheterna påverkar familjer med barn. Hyresnivån i vissa av de föreslagna fastigheterna ligger nu på en låg nivå och riskerar att öka vid en försäljning och genomfört underhåll.

4. Jämställdhetsperspektiv

Gotlandshems underlag saknar en egen jämställdhetsanalys. Ojämställda ekonomiska villkor mellan kvinnor och män kan påverka behovet mellan kvinnor och män av till exempel tillgången till billiga hyresrätter olika.

Ett krympande bostadsbestånd som ska möjliggöra förturer kan leda till längre väntetider. Detta kan ha en särskilt negativ inverkan för våldsutsatta kvinnor i behov av en ny bostad.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

I regionfullmäktiges ägardirektiv till Gotlandshem står att bolaget ansvarar för att erbjuda en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter. De orter som nu är berörda är Tingstäde, Fårösund och Visby.

De senaste försäljningarna av lägenheter, förutom studentbostäder i Visby, har genomförts på södra Gotland. Nu erbjuds fastigheter i Visby och på norra Gotland till försäljning.

Tingstäde är inte en serviceort eller skolort och ligger med rimliga avstånd och kollektivtrafik till Visby, Fårösund och Slite. Gotlandshems hyreslägenheter håller relativt låg hyresnivå, men nivån riskerar att öka då det finns utmaningar i lönsamheten utifrån nuvarande lokalisering av Gotlandshems resurser.

Furbjärs 1:11 är Gotlandshems enda fastighetsinnehav i Tingstäde. Orten Tingstäde har ingen platsbunden offentlig service idag, det finns därför ingen risk för kedjeffekt att annan kommunal service som är stationerad på platsen läggs ner. Samtidigt innebär en försäljning att Region Gotlands möjligheter att medverka till Tingstädes utveckling minskar. Om Region Gotland längre fram gör bedömningen att det behövs offentliga lokaler eller allmännyttiga bostäder i Tingstäde för att kunna stärka den sociala utvecklingen och arbetet med den sociala hållbarheten så är det inte säkert att det finns möjliga lokaler/bostäder att tillgängliga vid detta tillfälle.

Fårösund är en utpekad service- och skolort. Gotlandshem äger flera fastigheter i Fårösund. Bolaget har en långsiktig ambition att satsa på moderna och energieffektiva lösningar i sin fastighetsportfölj. För att uppnå detta och säkerställa att fastigheterna i Fårösund är anpassade för självförvaltning, krävs

strategiska prioriteringar på orten. Därför bedöms de föreslagna fastigheterna lämpliga att erbjuda till andra aktörer.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ambitionen och förhoppningen är att nya ägare kommer att genomföra nödvändigt och energieffektiviserande underhåll tidigare än vad Gotlandshem har möjlighet till. Det innebär att fler fastigheter på Gotland minskar klimatpåverkan.

Inkomna synpunkter

Tre synpunkter och två skrivelser har lämnats till Region Gotland med anledning av det här ärendet. Två av synpunkterna handlar om försäljning av fastigheter i Fårösund och en berör försäljningen av Visby Hytten 1. En skrivelse har lämnats från Pensionärsrådet och en skrivelse från Arbetsgruppen Gråbo Torg 1-5 och berör Visby Hytten 1. Samtliga är oroliga för försäljningen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Joakim Martell, VD AB Gotlandshem och Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Mariette Nicander (M) yrkar med instämmande av Eva Nypelius (C) bifall till förslaget.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare partiöverläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att:

1. Gotlandshems hemställan om att pröva marknaden för försäljning av Tingstade Furbjärs 1:11, Fårösund Bunge Stucks 1:224 och Fårösund Bunge Stucks 1:280, Visby Akacian 1 och Visby Akacian 2, Visby Hytten 1, Visby Skalbaggen 1 och Visby Sjöljiljan 1 avslås i sin helhet.
2. Regiondirektören får i uppdrag att omgående starta en process för revidering av GotlandsHems ägardirektiv, med syfte att undvika utförsäljningar av allmännyttiga hyresrätter på Gotland.
3. Regiondirektören får i uppdrag att utreda hur GotlandsHems försäljningar av hyresbostäder de senaste tio åren har påverkat den gotländska bostadsmarknaden, förutsättningarna för hyresgästerna i de sålda fastigheterna samt förutsättningarna för gotlänningar i behov av sociala eller medicinska förturer.

Vänsterpartiet avslår förslagen om försäljning av hyresrätter ur Gotlandshems bestånd. AB Gotlandshem är ett allmännyttigt bostadsbolag vars syfte är att äga och förvalta, samt hyra ut hyresrätter på Gotland. Samt tillsammans med

Region Gotland ta ansvar för bostadsförsörjningen på Gotland. Att sälja hyresrätter som ett sätt att stärka bolagets finansiella ställning anser vi är kontraproduktivt och motverkar ett av de viktigaste syftena med bolaget; att erbjuda hyresbostäder till gotlänningarna med rimliga hyror samt att erbjuda sina hyresgäster trygga och långsiktiga bostäder.

Det blir alltmer tydligt att ägarstyrningen av Gotlandshem måste stärkas med fokus på det bostadssociala uppdraget. Vi anser att det kräver en revidering av ägardirektivet där fokus är att undvika försäljning av hyresbostäder samt ett omtag när det gäller fokus för ägarstyrningen. Vänsterpartiet anser att den SD-styrda högerregeringens bostadspolitik är skadlig för den gotländska bostadsmarknaden och att staten måste ta ett mycket större ansvar för bostadsförsörjningen i landet. I väntan på det är det dock av yttersta vikt att ytterligare försäljningar av allmännyttans hyresrätter inte sker.

De föreslagna fastigheterna är också var för sig olämpliga för försäljning.

Vi är glada att majoriteten valt att inte sälja Hytten 1 där det idag finns ett väletablerat serviceboende och träffpunkt för äldre. Det hade varit ett stort misstag att sälja.

Försäljning av Sjölimiljan, Skalbaggan och Akacian i Visby är olämpliga att sälja av flera skäl. Bland annat för att de alla riskerar att ombildas till bostadsrätter och därmed minska antalet hyresrätter i Visby samt förvärra bostadssegregationen på ön. Akacian och Sjölimiljan ligger i områden med i huvudsak villor och bostadsrätter. Hyresrätterna där behövs för att upprätthålla den blandning som ännu finns i Visby.

Bostäderna i Fårösund och Tingstäde är olämpliga att sälja av flera skäl. Bland annat för att hyresrätter är viktiga för en levande landsbygd och stärkta serviceorter. Det är idag mycket svårt att få hyresrätter byggda på landsbygden och det är då kontraproduktivt att sälja de som faktiskt finns.

Gotlandshem sålde ett stort antal hyresrätter under 2017, då med motivet att försäljningen skulle möjliggöra nybyggnation av hyresrätter samt att komma ikapp med underhållsskulden. 609 miljoner kronor fick bolaget in på försäljningen men vad har hänt sedan dess? Hur har detta påverkat den gotländska bostadsmarknaden? Försäljningen har lyfts i länsstyrelsens analys av bostadsmarknaden flera gånger men vad har Region Gotland och Gotlandshem dragit för slutsatser? Detta behöver analyseras djupare. De problem som försäljningen 2017 skulle lösa är i stort sett samma som man lyfter som motiv till försäljning idag.

Beslutsunderlag

Svar på frågor om Gotlandshems föreslagna försäljningar
Hemställan om fastighetsförsäljningar AB Gotlandshem
Bilaga 1 Beslutsrekommendation AB Gotlandshem
Bilaga 2 Underlag försäljningar AB Gotlandshem
Protokoll styrelsemöte AB Gotlandshem, 2024-09-03
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-03

RS AU § 35 Direktmarkanvisning Ishall

Ärendenummer: RS 2024/1109

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att teckna markanvisningsavtal med Visby Roma Hockey avseende upplåtelse av mark med tomträtt inom idrotts- och rekreationsområdet norr om arenahallen, Ica Maxi arena, i Visborg för nybyggnation av ishall.

Sammanfattning

Ärendet togs upp för beslut av regionstyrelsen 2024-10-24, § 340 där beslut om att ingå direktanvisning med Visby Roma Hockey fattades. Regiondirektören fick i uppdrag att utreda, sammanställa och till regionstyrelsen lägga fram förslag till beslut på placering av ny ishall inom aktuellt område i Visborg.

Den samlade bedömningen utifrån utredningar, inkomna remissvar och dialoger med remissparter inom regionen är att en placering av ishall bör vara möjlig på den plats exploatören yrkat på 2025-01-10, se figur 1. Detta förutsätter en noggrann kravställning redan i markanvisningsavtalet där exploatören förbehåller sig att följa de skyddsåtgärder som behöver vidtas i samband med utbyggnad och drift av den tänkta ishallen kopplat till de utmaningar platsen medför.

Figur 1, preliminärt område som exploatören önskar få markanvisning på för byggnation av en ishall. Fastigheterna Visby Visborg 1:23 och Visby Visborg 1:9 berörs. Områdets utformning kommer att specificeras i kommande markanvisningsavtal och lantmäteriförrättning.

Etablering av ishall inom idrotts- och rekreationsområdet i Visborg förutsätter investering och utbyggnad i kommunal infrastruktur så som tvärförbindelsen Sandhedsvägen för att trafikförsörja området. Beslutad exploateringsplan och budget 2025-2029 för Stadsutveckling Visborg visar på investeringskostnader

på cirka 80 miljoner kronor för utbyggnad av Sandhedsvägen. Utöver detta saknas 200 parkeringsplatser för att täcka behovet inom Idrotts- och rekreationsområdet vid byggnation av ishall. Parkeringarna inom idrottsområdet ska nyttjas gemensamt för alla anläggningar inom området. Kostnader för parkering och anslutningsvägar till ishallen finns inte framtagna utan kommer att regleras i kommande markgenomförandeavtal. Uppgifter från tidigare tecknad markanvisning för byggnation av gymnastikhall, ärende RS 2022/446 indikerar att kostnaderna för anläggande av 65 parkeringsplatser uppgår till ca 6,5 miljoner kr.

Ett markanvisningsavtal innebär en option för Visby Roma Hockey AB att, efter godkänt bygglov, teckna tomträttsavtal för aktuellt markområde och därefter genomföra projektet. Markanvisningsavtalet ger båda parter möjlighet att avbryta samarbetet om projektet inte visar sig vara genomförbart på ett godtagbart sätt för att uppnå huvudsyftet med markanvisningen, det vill säga en ny ishall på Visborg.

Bedömning

För idrotts- och rekreationsområdet gäller antagen detaljplan 09-P-230 sedan 2013-03-07. På föreslagna plats medger detaljplanen byggnation för idrottsändamål med en maximal höjd om 15 meter. En ishall bedöms därmed som planerlig på platsen. I detaljplanens norra område ska parkeringsplatser hållas gemensamma för områdets anläggningar. Den parkeringsanalys som

Region Gotland tagit fram för området visar att en ishall skulle kräva utbyggnad av ytterligare 200 platser utöver de som finns planerade idag i anslutning till Ica Maxi arena. Parkeringsbehovet bedöms kunna lösas genom att dessa parkeringsplatser anläggs inom resterande område planlagt för idrottsändamål i detaljplanens norra del. Detta medför att efter anläggandet finns ingen oexploaterad mark kvar i detaljplanens norra del med byggrätt.

Samordningsvinster avseende parkering kan ses, då iordningställande av befintlig parkering i anslutning till Ica Maxi arena kvarstår.

Ur ett stadsbyggnadsperspektiv finns fördelar med att förlägga ishallen på den föreslagna platsen. Placeringen bidrar till aktivitet i området på ett synligt vis, och möjligheten till kollektiva förbindelser motiveras vid en samlad bebyggelse.

Exploatören inkom 2025-01-10 med en yrkan om att markanvisningen önskas avse området som föreslås i denna tjänsteskrivelse, se bilaga. Motivering till detta kopplas till stor del till stadsbyggnadsperspektivet med ett mer sammanhängande idrottsområde i norr. Utöver redan nämnda aspekter förväntas det färdiga golvet för en ishall på föreslagen placering harmonisera mer med Ica Maxi Arena vid en placering söderut, jämfört med ursprungsyrkandet om att placera ishallen längre norrut.

Utredningar avseende markförhållandena norr om Sandhedsvägen visar på högt uppmätta grundvattennivåer. Det råder uppenbar risk för grundvatteninträngning i samband med schaktarbete. Detta behöver därför planeras noggrant för att undvika skador på byggnad och kontaminering av grundvatten. Lösningar som innebär markhöjning förespråkas.

Flöden inom idrotts- och rekreationsområdet kommer öka till följd av ökad hårdgörningsgrad. Innovativa lösningar för att fördröja och infiltrera dagvatten bedöms kunna möjliggöra för en byggnation på platsen. Lösningar behöver arbetas fram tillsammans med Vatten- och avloppsavdelningen.

Vid exploatering inom sekundärt vattenskyddsområde bör försiktighet råda. För att en ishall med tillhörande parkeringsytor ska kunna uppföras och förvaltas inom idrotts- och rekreationsområdet behöver kravställning på försiktighetsåtgärder ställas gentemot exploatören i ett tidigt skede. Mark- och exploateringsavdelningen tillsammans med Vatten- och avloppsavdelningen behöver därför föra en tät dialog kring utformningen av kravställningar i markanvisningsavtalet för att säkerställa skyddandet av grundvattnet.

Med anledning av ovanstående grunder, inkomna svar på remisser och skrivelser samt den antagna detaljplanen bedömer regionstyrelseförvaltningen att en etablering av ishall med tillhörande behov av infrastruktur är genomförbar på den plats som föreslås till beslut.

Mot bakgrund av ovanstående anser samhällsbyggnadsförvaltningen att samarbetet med Visby Roma Hockey bör fortsätta genom beslut om placering

inom idrotts- och rekreationsområdet i Visborg och att arbeta fram ett markanvisningsavtal.

Godkännande av markanvisningsavtal kan beslutas efter att det är förhandlat och undertecknat av Visby Roma Hockey. En förutsättning för framtida tecknande av tomträtsavtal är att bolaget har finansiering klar för projektet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Markanvisning genom direktanvisning kan användas när det är bästa sättet att uppnå de mål som regionen har. Flera av regionens mål bedöms uppfyllas vid uppförande av en ny ishall. Förslag till beslut stämmer överens med Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

En markanvisning med byggnation avseende ishall på Visborg kommer innebära ett omfattande behov och en prioritering av utbyggnad av infrastruktur bland annat för att säkerställa tillräckliga tillfartsvägar till hela Visborgsområdet. Beslutad exploateringsplan och budget 2025-2029 för Stadsutveckling Visborg visar på investeringskostnader på cirka 80 miljoner kronor för utbyggnad av Sandhedsvägen. Därtill kommer ett behov av utbyggnad av gång- och cykelvägar till idrottsområdet. Kostnader för att ta fram utredningar för detta samt lantmåteriförrättningar tillkommer. Intäkterna i form av tomträtsavgäld samt anläggande av gemensamma anläggningar såsom parkering, gc-vägar etc, detta regleras närmare i kommande markanvisningsavtal och kommer inte täcka kostnaderna för nödvändiga anläggningar. Till grund för tomträtsavgälden kommer värdering av marken utföras av en oberoende värderingsman, avgälden blir sedan en årlig intäkt för regionen under en lång tid framåt.

3. Barnperspektiv

En ny ishall på Visborg är viktig för att Gotlands issporter ska fortsätta växa och utvecklas. Många barn och ungdomar utövar sport på is och får med denna etablering bättre förutsättningar för en god och trygg träningsmiljö med tillräckliga istider, både genom fler istider i en ny hall, samt genom avlastning av redan befintliga hallar. Bedömningen är att åtgärden är att anse som positiv ur ett barnperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ishockey utövas av en stor andel pojkar. Konståknigen som utövas av en stor andel flickor har under en längre tid varit lidande av bristande istider. En etablering av ny ishall med dubbla isytor så som Visby Roma Hockey föreslår ger positiva effekter när det gäller tillgången till en god och trygg träningsmiljö.

Bedömningen är att åtgärden kan ses som positiv ur ett jämställdhetsperspektiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Snöupplag som en restprodukt från ishallen måste kunna ske på ett sådant sätt så att grundvattnet ej riskerar att förorenas.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingenjör, Anna Rieem, projektledare och Jenny Iversjö, mark- och exploateringschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Saga Carlgren (V) yrkar avslag på förslag till beslut och vill pausa arbetet med ishallen i väntan på bättre ekonomiska förutsättningar.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Direktmarkanvisning Ishall Visby Visborg 1:9

Ansökan tomträttsavtal

Redovisning tänkt grundläggning

Remissvar VA-avdelningen

Remissvar Fastighetsförvaltningsavdelningen

Remissvar Kultur och fritid

Remissvar Trafik

Yrkan placering ishall Visby Roma Hockey

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-28

RS AU § 36 Verksamhetsberättelse 2024 - Räddningstjänsten

Ärendenummer: RS 2025/13

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna räddningstjänstens verksamhetsberättelse 2024.

Sammanfattning

Verksamhetsberättelsen för räddningstjänsten 2024 har upprättats i enlighet med regionstyrelsens anvisningar. God redovisningssed har tillämpats vid upprättandet av resultat- och balansräkning.

Bedömning

Bedömningen är att verksamhetsberättelsen redovisar hur verksamheten bedrivits samt att det ekonomiska resultatet är rättvisande.

Ärendet är en redovisning av hur förvaltningen har utfört sina uppdrag under året, där barn- och genusperspektivet, landsbygdsperspektivet och ekonomisk redovisning samt konsekvenser beskrivs.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lena Larsen, avdelningschef, Lise Langseth, samhällsbyggnadsdirektör och Susanne Lagergren, administratör, samhällsbyggnadsförvaltningen

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2024 Räddningstjänsten med bilagor
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse – räddningstjänsten 2024-01-27

RS AU § 37 Verksamhetsberättelse 2024 – Regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2025/12

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna verksamhetsberättelse 2024 inklusive särskilda skrivelser.

Sammanfattning

I bifogat underlag framgår i enlighet med *Anvisningar för årsredovisning och bokslut 2024*.

- Verksamhetsberättelse regionstyrelseförvaltningen 2024 med bilagor.
- Sammanfattande text av verksamhetsberättelsen – kommer ingå i Region Gotlands årsredovisning.
- Uppföljning av den internationella strategin – underlag från förvaltningen till kommande redovisning för hela Region Gotland.
- Uppföljning av måltidspolicyn.

samt

- Fördjupning – verksamhetsberättelser för måltid, regional utveckling och kultur och fritid.
- Resultat 2024 för politikerorganisationen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, Charlotte Fahlén, ekonomichef, Henry Henziger, förvaltningscontroller och Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2024 Regionstyrelseförvaltningen med bilagor
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-31

RS AU § 38 Kompletteringsbudget 2025 – Regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2025/14

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna kompletteringsbudget 2025 för regionstyrelseförvaltningen för vidare hantering tillsammans med övriga nämnders begäran om kompletteringsbudget 2025.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen begär, enligt bifogade underlag, 40 603 tkr i kompletteringsbudget 2025. De medel som begärs utgår från kvarvarande investeringsanslag i budget 2024. Fördelat enligt följande:

Projekt	Belopp (tkr)
Lokalinvesteringar kök	29 923
Windows server	4 000
Programsystem Almedalsveckan	761
Extern Web bibliotek	500
Redundant server, lagring	5 419
TOTALT	40 603

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Charlotte Fahlén, ekonomichef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-27

RS AU § 39 Bokslutskommuniké

Ärendenummer: RS 2025/197

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Bokslutskommuniké 2024 godkänns.

Sammanfattning

År 2024 har varit ett ekonomiskt mycket utmanande år med exceptionellt höga pensionskostnader och en svag utveckling av skatteintäkterna. De höga pensionskostnaderna var kända redan innan året påbörjades och av den anledningen budgeterades ett resultat på -127 miljoner kronor (mnr).

Årets resultat blev -186 mnr, vilket innebär en budgetavvikelse på -59 mnr. Den främsta anledningen till budgetavvikelsen är att flera nämnder inte klarade av att hålla sina budgetar. En positiv avkastning på de finansiella placeringarna på 110 mnr bidrog till att underskottet kunde hållas nere.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar, efter att reavinster från försäljning av anläggningstillgångar samt orealiserade vinster och förluster från värdepapper beaktats, slutar på -203 mnr. Det finns en möjlighet att använda resultatutjämningsreserven för att inte behöva återställa underskottet. Den är på totalt 364 mnr.

Utgifter för investeringar inklusive exploateringar uppgår till 702 mnr och innebär att 51 procent av budgeten har använts. Investeringarna har inte kunnat finansieras med egna medel utan extern upplåning har varit nödvändig. Låneskulden har ökat med 296 mnr och uppgick vid årsskiftet till 676 mnr. Trots upplåning har nyttjandet av kontokrediten periodvis ökat. Vid årsskiftet nyttjades kontokrediterna med 121 mnr.

Den totala pensionsskulden/pensionsförpliktelsen har ökat mycket kraftigt under både 2023 och 2024 till följd av den värdesäkringen som ska ske enligt pensionsavtal. Orsaken är den mycket höga inflationen. Den totala pensionsskulden uppgår i bokslutet till 4 117 mnr .

De finansiella tillgångarna, i form av aktie- och räntefonder, uppgår i bokslutet till 818 mnr. Det är en ökning med 160 mnr . Avkastningen har varit mycket god under året och uppgår till 16 procent samtidigt som nya medel har avsatts med 50 mnr.

Under 2024 har soliditeten inklusive hela pensionsförpliktelsen försvagats mycket och uppgår till 4,6 procent (2023: 8,2 procent). Den främsta förklaringen är det negativa resultatet, en stor ökning av pensionsskulden och en hög investeringsnivå.

Bedömning

Region Gotlands finansiella ställning har försvagats mycket sedan 2022. Den höga inflationen har haft stor påverkan på kostnadsutvecklingen i verksamheterna och mycket stor påverkan på pensionskostnaderna som under 2024 ökade med 25 procent och uppgick till 856 mnkr.

Nettokostnadsutvecklingen har varit mycket hög både 2023 och 2024.

Ökningen av skatteintäkter och bidrag har varit betydligt lägre och har medfört att resultatutvecklingen har varit negativ. Även investeringsutgifterna under 2023 och 2024 har legat på höga nivåer, vilket också har påverkat låneskuld, likviditet och soliditet.

Nämndernas sammanlagda underskott mot budget blev -123 mnkr och minskade successivt i jämförelse med prognoserna i delår 1 (-183 mnkr) och delår 2 (-164 mnkr). Hälso- och sjukvårdsnämnden har varit mycket framgångsrik när det gäller att minska sina kostnader för inhyrd personal. För regionen som helhet minskade kostnaderna för inhyrd personal med 35 procent motsvarande 69 mnkr. Uppmaningen till medarbetarna att ta ut semester gav också effekt. Semesterlöneskulden minskade med 4 mnkr istället för en normal ökning med 8 mnkr. Även återhållsamhet med att personalens resor och deltagande i kurser och konferenser har haft effekt. I jämförelse med 2023 så minskade kostnaderna med 10 mnkr motsvarande 22 procent.

Utvecklingen av skatteintäkter och bidrag 2025 och framåt återgår enligt SKR:s prognoser till en mer normal årlig ökningstakt på 4,5 procent allteftersom den ekonomiska tillväxten tar fart och konjunktoren återhämtar sig.

Pensionskostnaderna kommer, enligt de senaste prognoserna, att normaliseras från och med 2025. Det förutsätter dock att inflationen ligger på nivån för riksbankens inflationsmål. I jämförelse med 2024 innebär det cirka 300 mnkr i lägre årliga pensionskostnader.

I "Mål och budget 2025-2027" är effekterna av högre skatteintäkter och bidrag och lägre pensionskostnader redan beaktade. Nämndernas budgetramar har utökats med 5,0 procent när effektiviseringskravet på 70 mnkr har beaktats. Det budgeterade resultatet för 2025 är 87 mnkr och förutsätter att nämnderna både kan eliminera befintliga underskott och därutöver sänka sina kostnader med ytterligare 70 mnkr. För att det budgeterade resultatet 2025 ska kunna uppnås behöver nettokostnaderna därmed sänkas med cirka 200 mnkr. Det finns begränsade möjligheter att öka intäkterna. Det är därför på kostnadssidan som regionen har störst rådighet. Den största kostnadsposten är personal (cirka 55 procent) och köp av verksamhet (ca 15 procent). Det är långa ledtider från att beslut fattas till att kostnadssänkningar får genomslag. Det blir därmed mycket svårt att klara ett positivt resultat 2025.

I "Mål och budget 2025-2027" uppgår investeringarna till 2 712 mnkr för 2025-2027. Givet de mycket höga investeringsnivåerna och de budgeterade resultaten 2025-2027, visar finansplanen att låneskulden kommer att öka från 676 mnkr till 2 076 mnkr. Anledningen till den mycket kraftiga ökningen av

låneskulden är kombinationen av mycket höga investeringsnivåer och låga resultatnivåer. I samband med budgetbeslutet gav regionfullmäktige ett uppdrag till regionstyrelsen att ta fram ett förslag på prioritering av investeringar på ett maxtak för investeringar på 600 mnkr år 2025-2027. Regionstyrelsen har föreslagit att maxtaket för investeringar i skattefinansierad verksamhet ska vara 1 500 mnkr totalt för 2025-2027. Det skulle innebära den totala investeringsbudgeten skulle uppgå till 2 333 mnkr och skulle innebära en låneskuldens på 1 697 mnkr, vilket är 379 mnkr lägre.

En ökning av låneskulden från 676 mnkr till 2 076 mnkr innebär att räntekostnaderna skulle öka från 17 mnkr per år till 52 mnkr givet en genomsnittsränta på 2,5 procent. Med en låneskuld på 1 697 mnkr blir den årliga räntekostnaden istället 42 mnkr. Ökade räntekostnader kommer att öka kravet på effektivisering ytterligare. Förutom räntekostnader ökar också kostnaderna för avskrivningar.

Region Gotland har antagit finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Ett av dessa mål är att låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämnung och generella statsbidrag. Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och att förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna. Den snabba ökningen av låneskulden utan maxtaket skulle innebära att låneskuldens andel kommer att öka till 14 procent 2025, 19 procent 2026 och 27 procent 2027. Med maxtaket blir motsvarande siffror; 14 procent 2025, 17 procent 2026 och 22 procent 2027.

Regionfullmäktige fattade 2024-11-18, § 166 beslut om att nämnderna ska vidta ytterligare åtgärder för att begränsa underskottet 2024 och bromsa den höga kostnadsutvecklingen i verksamheterna samt att anpassa verksamheten inför 2025 års ekonomiska utmaningar. Det blir avgörande för Region Gotlands ekonomiska ställning att nämnderna lyckas med det uppdraget. Regionstyrelsen har även fattat beslut om att minska den årliga investeringsnivån och gett ett uppdrag till regiondirektören att ta fram ett förslag till investeringar i skattefinansierad verksamhet som inte överstiger 1,5 miljarder 2025-2027.

Sammanfattningsvis kan konstateras regionen befinner sig i ett ekonomiskt utmanande läge som kommer att kräva modiga beslut och prioriteringar för att nå bättre ekonomiska resultat och för att klara en god ekonomisk hushållning över tid.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Mikael Wollbo, redovisningschef och Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bokslutskommuniké 2024

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-30

RS AU § 40 Lokalförsörjningsplan för Region Gotland 2026-2035

Ärendenummer: RS 2024/2277

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen föreslår för regionfullmäktige att anta lokalförsörjningsplanen för Region Gotland 2026-2035.

Sammanfattning

Den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen är ett övergripande dokument för både lokalbeståndet och lokalanvändningen, för att säkerställa kvaliteten i framtida investeringsbeslut. Planen i sig innebär inte beslut om specifika investeringar, men den ger en övergripande bild av de prioriterade åtgärder som behövs för att möta de identifierade behoven.

Inom Region Gotland finns det en lokalstyrgrupp som leds av ekonomidirektören. Lokalstyrgruppens syfte att säkerställa en strategisk och effektiv hantering av lokaler och fastigheter. För att bereda ärenden till lokalstyrgruppen finns en lokalberedningsgrupp som ansvarar för samordning, planering och att ta fram underlag för lokalförsörjningsplanen genom att identifiera och analysera behovet av lokaler.

Fastighetsförvaltningsavdelningen inom teknikförvaltningen ansvarar för förvaltning och skötsel av den största delen av regionens bebyggda fastigheter, huvudsakligen verksamhetslokaler. Det totala uppdraget omfattar cirka 510 000 kvm, varav cirka 420 000 kvm ägs av regionen. Den återstående delen består av inhyrda lokaler som förvaltas av fastighetsförvaltningsavdelningen.

Omvärldsfaktorer som demografisk utveckling, klimatförändringar, energiutmaningar och samhällsberedskap påverkar lokalförsörjningen. En åldrande befolkning ökar behovet av vissa typer av lokaler, medan en minskning av antalet barn minskar behovet av andra lokaler. Klimatförändringar ställer krav på åtgärder för att hantera solinstrålning, fukt, värme, energiförbrukning och extremväder. De kommande EU-kraven på energieffektivisering av byggnader kommer att påverka framtida reinvesteringar. Det förändrade beredskapsläget innebär ytterligare utmaningar för verksamheterna och deras lokaler.

I lokalförsörjningsplanen ingår åtgärder för att öka kapaciteten inom äldreboenden, LSS-bostäder, SoL-bostäder, idrottshallar i Visby och anläggningar för ridsport. Dessutom finns ny ishall med i planen. Planen innehåller även åtgärder för att ersätta eller reinvestera i befintliga lokaler, såsom att ersätta modulbyggnader inom grund- och förskolan, lokaler för

vuxenskolan, brandstationer, lokaler för teknikförvaltningens verksamheter på Skarhäll, och ombyggnad av hamnterminalen. Flera ombyggnationer på Visby lasarett finns med i planen och pågår kontinuerligt, planen innehåller även kommande ombyggnationer för primärvården på Korpenområdet.

Inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen är utmaningarna stora, särskilt vad gäller ytor för verksamheterna, där lokalytor behöver minska. Inom den närmaste tiden kommer vissa förskolor och Polhemsskolan att avvecklas.

Visby lasarett står inför en potentiell miljardinvestering, och det är avgörande att regionen fattar inriktningsbeslut om sjukhusets framtida utveckling, om det ska byggas ut på nuvarande plats eller om en ny plats ska utredas. Tidsaspekten är väsentlig för att undvika att tillfälliga ombyggnationer, för att möta dagens behov, blir hinder eller leder till onödigt dyra kostnader i relation till den långsiktiga planen.

Regionstyrelsen har också gett i uppdrag att investeringarna i skattefinansierad verksamhet inte ska överstiga 1,5 miljarder kronor totalt under åren 2025-2027, vilket påverkar utrymmet för lokalinvesteringar. I den kommande investeringsprocessen krävs prioriteringar för att hålla sig inom den uppsatta investeringsramen.

Bedömning

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att de prioriterade lokalbehoven i den lokalförsörjningsplan som redovisas utgör åtgärder som bedöms nödvändiga för att säkerställa att lagstadgade krav på verksamheter upprätthålls.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen fungerar som en strategisk handlingsplan för regionens lokalbestånd och lokalanvändning och syftar till att säkerställa kvaliteten i investeringsbeslut. Den ska även fungera som ett vägledande instrument som stödjer genomförandet av regionens vision och uppdrag. Regionstyrelsen har dessutom givit direktiv om att investeringarna i skattefinansierad verksamhet inte ska överstiga 1,5 miljarder kronor totalt under perioden 2025-2027, vilket påverkar det tillgängliga utrymmet för lokalinvesteringar. Ytterligare prioriteringar kommer att krävas i samband med beslut om investeringsbudget. Även framtida energikrav kommer att driva kostnader på investeringar och reinvesteringar på sikt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att i den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen ingår prioriterade lokalåtgärder för områden som skolor och idrottsanläggningar, med ett särskilt fokus på barn och ungas behov.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att lokalförsörjningsplanen innehåller satsningar på lokaler där verksamheterna riktar sig till både män och kvinnor.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att lokalförsörjningsplanen omfattar det geografiska området Gotland, det finns behov av att säkerställa resurseffektiv lokalförsörjning över hela ön.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att klimatförändringarna ställer nya och ökade krav på Region Gotlands byggnader och infrastruktur. För att möta de utmaningar som ett varmare klimat och högre luftfuktighet medför, måste lokalerna anpassas för att säkerställa ett hälsosamt inomhusklimat för brukare, patienter och personal. Dessutom har EU infört nya direktiv som ställer krav på energieffektivisering i offentliga byggnader och verksamheter. Dessa direktiv omfattar även stora renoveringar av befintliga byggnader inom offentlig sektor. En ny lagstiftning som förväntas träda i kraft under 2025 kommer att få betydande påverkan Region Gotlands framtida reinvesteringar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör och Malin Pettersson, lokalförsörjningsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Lokalförsörjningsplan för Region Gotland 2026-2035
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2025-01-28

RS AU § 41 Uppdrag. Översyn av budgetprocessen

Ärendenummer: RS 2024/2280

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2024-10-22, § 365 att ge regiondirektören i uppdrag att se över hela budgetprocessen där det ingår en tydlig tidplan för när förslag skall lämnas av partierna inför beslut.

Den nu gällande planeringsprocessen implementerades delvis 2023 och fullt ut från 2024. Detta uppdrag har tolkats som att det är specifikt budgetprocessen som ska tydliggöras och om möjligt utvecklas/förbättras. Det vill säga att de delar som omfattar omvärldsanalys, planeringsförutsättningar, mål och verksamhetsplanering inte berörs.

Följande förtydliganden föreslås:

Nämnderna gör som tidigare en mål- och budgetskrivelse enligt anvisningar från regionstyrelseförvaltningen.

Dialoger mellan deltagare på budgetberedningen och nämndernas presidier genomförs i början av april som tidigare. Då finns möjlighet för alla partiers representanter att få en fördjupning från de olika nämnderna om både verksamhet och ekonomiska förutsättningar.

Budgetberedning genomförs i början av maj. Tidpunkten läggs med hänsyn till helger och att relevanta fakta som exempelvis regeringens vårändringsbudget och ny skatteprognos finns tillgänglig.

Budgetberedningen genomförs normalt under max 3 dagar. De tre dagarna kan delas upp så att samtliga partiers representanter deltar under 2 dagar och att endast de styrande partierna deltar den sista dagen. Beslut om hur tiden ska disponeras tas i god tid av regionstyrelsens ordförande.

Deltagare på budgetberedningen är regionstyrelsens arbetsutskott, en representant från varje parti i regionfullmäktige som inte är med i arbetsutskottet samt tjänstepersoner.

Syftet med budgetberedningen är att ge samtliga partier möjlighet att ta del av de ekonomiska förutsättningarna för Region Gotland samt att diskutera större viktiga utvecklingsfrågor innan beslut om budget tas.

Samtliga partiers **budgetförslag** ska presenteras på ordinarie arbetsutskott som följer efter budgetberedningen. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att ordinarie arbetsutskott efter budgetberedningen 2025 flyttas fram så att det ligger minst 1 vecka efter att beredningen avslutats. **År 2025 blir det den 14 maj.** Mellan arbetsutskott och regionstyrelse finns därefter utrymme för samtliga partier att läsa in sig på de olika förslagen samt att huvudförslaget kan beredas av ekonomifunktionen. Handlingar och protokoll från arbetsutskottet ska skrivas, justeras och skickas ut med kallelsen till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen tar beslut om nästa års budget innan maj månads utgång. Inför regionstyrelsens beslut sker samverkan med de fackliga organisationerna.

Huvudprincipen i Region Gotlands budgetprocess är att regionfullmäktige i juni beslutar om drift- och investeringsbudget för nästkommande år. Motivet är att nämnderna ska ges rimliga planeringsförutsättningar för att anpassa sin verksamhet efter de ekonomiska ramarna.

På höstens budgetavstämning sker en central avstämning mot aktuell skatteprognos men inga förändringar sker normalt av nämndernas ramar. Inga skrivelser lämnas från nämnderna. Om förändringar jämfört med det budgetbeslut som regionfullmäktige tog i juni föreslås av något parti, ska det presenteras på det arbetsutskott som följer efter att budgetavstämningen har avslutats. Detta för att samtliga partier, precis som på våren, ska ha möjlighet att läsa in sig på de olika förslagen samt att ärendet ska beredas inför regionstyrelsen och regionfullmäktiges beslut. Styrelsen ska enligt kommunallagen besluta om budget innan oktober månads utgång och regionfullmäktige ska senast innan november månads utgång besluta om slutlig finans-, balans- och resultatplan samt nästa års skattesats.

Skillnaden mellan nuvarande process och detta förslag är främst att samtliga partiers budgetförslag ska tas fram och redovisas samtidigt. Skillnaden är också att arbetsutskottet på våren flyttas fram för att ge partierna tid att ta fram ett väl förankrat budgetförslag.

Bedömning

Genom att tydliggöra att samtliga partier behöver tillgängliggöra sitt budgetförslag vid samma arbetsutskott cirka 1 vecka efter att budgetberedningen avslutas säkerställs att samtliga partier och har tid att analysera de olika förslagen innan slutligt beslut tas. Ekonomifunktionen får också möjlighet att bereda huvudförslaget och säkerställa att alla fakta finns framtagna innan regionstyrelsen och regionfullmäktige tar beslut.

Bedömningen är att budgetbeslutet inklusive ramar till nämnderna ska tas av regionfullmäktige i juni för att ge nämnderna tillräckligt med tid att analysera läget och besluta om detaljbudgeten. Det är väsentligt att beslutet är väl förankrat i nämnden så att anpassning av verksamhet till beslutad budget sker.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör,
regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande
med hänvisning till att ytterligare partiöverläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-28

RS AU § 42 Hemställen aktieägartillskott Wisby Strand Congress Event AB

Ärendenummer: RS 2024/2295

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Region Gotlands helägda bolag Wisby Strand Congress & Event Gotland AB har hemställt hos Region Gotland om ett aktieägartillskott om 3 500 000 kr för att hantera ett förväntat negativt resultat under 2024 samt hantera huvuddelen av 2025 års löpande förvaltning alternativt att Region Gotland tillhandahåller en skriftlig garanti avseende kapitaltillskott där process och tidpunkt för aktieägartillskott tydligt framgår.

Bolaget har sedan bildandet 2007 garanterats kapitaltillskott av Region Gotland vid varje bokslut (KF § 151, 2007-06-18). Det är en rutin som fungerat väl och som bör fortsätta.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därmed att bolaget inte beviljas ett aktieägartillskott utan fortsätter som tidigare enligt nedanstående rutin.

Rutin för hur kapitaltillskott hanteras:

- Bolaget meddelar Region Gotland senast 10 januari ett preliminärt belopp för kapitaltillskott för bokslutsåret.
- Bolagets underlag kontrolleras och regiondirektör beslutar årligen att regionfullmäktiges garanti om kapitaltillskott infrias.
- Efter att bolagets bokslut är upprättat begär bolaget det definitiva beloppet från Region Gotland. Utbetalning sker efter bolagets anmodan.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att rutinen för kapitaltillskott har fungerat väl och bör fortsätta som tidigare. Dock är det viktigt att ägaren, bland annat för att minimera behovet av kapitaltillskott, har tillräcklig insyn i bolaget och att uppföljning sker regelbundet enligt vad som beslutats av ägaren.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare överläggning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Hemställan daterad 2024-11-08

Protokoll konstituerande styrelsemöte 2024-10-15

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

RS AU § 43   Begäran om tilläggsanslag lågspänningsställverk

Ärendenummer: RS 2024/2537

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Tekniska nämnden beviljas tilläggsanslag på 28,5 miljoner kronor för lågspänningsställverk till Visby lasarett.
- Medel anvisas ur eget kapital.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har begärt ett tilläggsanslag för ställverk till Visby lasarett.

Beslutad budget uppgår till 21 miljoner kronor. Efter kontraktsskrivning med totalentreprenören så har projektets kostnad ökat till 49,2 miljoner kronor. Ny rikt kostnad har tagits fram med hjälp av upphandlad totalentreprenör (TE) i samverkan.

Med anledning av den nya rikt kostnaden har tekniska nämnden tagit beslut om inriktning inför fas 2 (detaljprojektering och produktion). Beslutet är att projektet ska genomföras enligt plan med en högre investeringsutgift som följd. Alternativen som övervägdes var att avbryta projektet eller att genomföra projektet i delar över en längre tid. Inget av dessa alternativ rekommenderas av teknikförvaltningen av olika skäl.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämnden beviljas ett tilläggsanslag på 28,5 miljoner kronor för projektet. Den totala budgeten uppgår då till 49,5 miljoner kronor. Investeringar finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån. Beroende på vad de totala investeringsutgifterna blir 2025 kan den här fördyringen innebära ett ökat upplåningsbehov.

Bedömning

Tekniska nämnden har gjort bedömningen att projektet inte bör avbrytas på grund av alltför stora risker för driftstörningar och oplanerade driftavbrott i elförsörjningen. Nämnden har också bedömt att alternativet att dela upp projektet och byta ett ställverk i taget leder till en högre totalkostnad samt en fortsatt stor risk för driftstörningar.

Trots att den ekonomiska situationen för Region Gotland kommer att vara utmanande även 2025 föreslår regionstyrelsen att ett tilläggsanslag ska beviljas. Det är rimligt att se på den totala investeringsutgiften och välja det alternativ som är mest kostnadseffektivt över tid även om det innebär en ökad belastning på ekonomin i ett kortare perspektiv.

Investeringar finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån. Budgeterade investeringsutgifter 2025 uppgår till totalt 745 miljoner kronor. Givet att resultatet uppgår till budgeterade 87 miljoner innebär det att låneskulden kommer att öka från 676 miljoner kronor till 976 miljoner kronor. Varje fördyring av redan beslutade projekt innebär naturligtvis en ökad risk för ökad upplåning.

Ett av regionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är att låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna. Låneskuldens andel kommer att öka till 14 procent 2025 utifrån ovanstående förutsättningar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2024-11-27, § 225

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-22

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-23

RS AU § 44 Tilläggsanslag för exploateringsprojekt Gråbo

Ärendenummer: RS 2025/231

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Tilläggsanslag med 700 000 kronor under 2025 avseende investering i VA-anläggningar inom exploateringsprojekt Gråbo beviljas.
- Finansiering sker genom exploateringsinkomster.

Sammanfattning

I stadsdelen Gråbo pågår ett exploateringsprojekt med syftet att ta fram två nya detaljplaner som möjliggör för cirka 400 bostäder, samt utveckling av allmän plats i anslutning till detaljplanerna. Detaljplanen för Gråbo 1:3 med flera (09-P-314) antogs av regionfullmäktige 2024-12-16, § 217, och vann laga kraft 2025-01-11. Investeringar i detaljplanens infrastruktur ska påbörjas under 2025 genom påbörjande av projektering. I denna investering ingår förutom lokalgata, gång- och cykelbana och belysning även ledningar för vatten och avlopp, belägna under den nya gatan.

Projekteringen för lokalgatan påbörjas tidigare än vad som varit planerat och budgeterat för, och därför saknas allokerad budget för investering i VA-anläggningarna under 2025, se tabell 1 nedan. Detta medför att inga kostnader kan bokföras på VA-kollektivet under projekteringen. I förlängningen riskerar detta att upphålla detaljplanens genomförande under 2025. Tidigareläggningen orsakar behov av förändringar i budgeteringen för de närmsta åren, se tabell 2.

	2025	2026	2027	2028	2029	Totalt perioden
VA		4 000	4 000			8 000

Tabell 1: Tilldelad exploateringsbudget för VA 2025-2029 (tkr)

	2025	2026	2027	2028	2029	Totalt perioden
VA	700	7 000	800			8 500

Tabell 2: Nytt beräknat behov av exploateringsbudget 2025-2029 (tkr)

Kostnaderna för investeringar i VA-infrastruktur tidigareläggs och planeras att genomföras huvudsakligen under 2026. På grund av ökade kostnader och de

senare årens inflation bedöms investeringarnas totala kostnad öka något, men projektets exploateringsnetto bedöms fortsatt vara positivt.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att genomförandet av detaljplanen riskerar att avstanna på grund av avsaknad budget för investeringar som belastar VA-kollektivet. Konsekvenserna av detta vore en fördröjning av tidplanen för hela exploateringsprojekt Gråbo. Region Gotland är såsom huvudman skyldig att bygga ut allmän plats i detaljplaner där kommunen är huvudman, se det rättsliga perspektivet nedan. Investeringarna är således indirekt redan beslutade om genom antagandet av detaljplanen och behöver slutföras. Omfördelningen av medel riskerar inte att orsaka ett negativt exploateringsnetto för projektet, även om kostnader för investeringar i VA-anläggningar bedöms ha ökat totalt sett.

Förvaltningen föreslår därför att regionstyrelsen ger som förslag till regionfullmäktige att bevilja tilläggsanslag för investering i VA-infrastruktur enligt ovan.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att kommuner är skyldiga att ordna allmänna platser i detaljplaner som har kommunalt huvudmannaskap enligt 6 kap. 18 § Plan- och bygglagen. Bebyggelsen ska upplåtas för allmän användning så snart det område som platserna finns inom har bebyggt enligt plan. Således är kommunen skyldig att genomföra detaljplanen från det att den vunnit laga kraft.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att tilläggsanslaget inte påverkar total kostnad för den planerade utvecklingen av Gråbo. Att bedömningen för total kostnad av investeringen har ökat något är en separat fråga. Anslaget medför dock en negativ inverkan på budgeten för 2025, men exploateringsprojektet förväntas fortsatt att ge ett positivt netto för Region Gotland.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jenny Iversjö, mark- och exploateringschef och Anton Frick, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 27 januari 2025.

RS AU § 45 Uppdrag. Utredda lokalisering av sjukhus

Ärendenummer: RS 2025/196

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att regiondirektören får i uppdrag att som komplement till Fastighetsutvecklingsplan för Visby lasarett, utreda alternativa platser för lokalisering av nytt sjukhus på Gotland.

Sammanfattning

Visby lasarett behöver utökade och moderna lokaler för att möta Gotlands nuvarande och framtida vårdbehov. Nuvarande lokaler är trångbodda, tekniskt otillräckliga och präglas av tillfälliga lösningar, vilket begränsar sjukhusets kapacitet, särskilt under sommarens kraftiga befolkningstillväxt.

En fastighetsutvecklingsplan från 2023 visar att sjukhuset behöver öka sin yta med 32 000 m² (nästan 70 %) för att nå totalt 79 000 m². Utbyggnaden föreslås ske i två etapper.

Ett strategiskt beslut om sjukhusets framtid är akut, eftersom befintliga utredningar riskerar att bli inaktuella, temporära lösningar är kortsiktiga och vissa bygglov, som för Havspaviljongen, löper ut 2037. Nuvarande plats har också begränsningar, såsom strandskydd och logistikproblem, vilket motiverar en utredning om alternativa lokaliseringar för ett nytt sjukhus på Gotland. En långsiktig strategi behövs för att undvika ineffektiva lösningar och höga kostnader.

Bedömning

Ett strategiskt beslut om hur Visby lasarett ska utvecklas måste fattas inom närtid bland annat för att förhindra att de genomförda utredningarna hinner bli inaktuella. Beslutet ska också ge riktlinjer för temporära investeringar och byggnationer.

Det har diskuterats om den nuvarande platsen är den bästa för sjukhusets framtida utveckling. Nuvarande fastighet har utmaningar i form av strandskydd, närhet till världsarv, logistik, transporter m.m. men också den långsiktiga utvecklingsmöjligheten på nuvarande fastighet är starkt begränsad. För att kunna fatta ett väl grundat beslut om huruvida sjukhuset ska utvecklas på nuvarande fastighet eller om ett nytt sjukhus bör byggas på annan plats, föreslår regionstyrelseförvaltningen att regiondirektören får i uppdrag att utreda alternativa platser för lokalisering av nytt sjukhus på Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Hollmark, regiondirektör och Yvonne Skovshoved, beställarchef, hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport. Fastighetsutvecklingsplan Visby lasarett daterad 2023-01-31

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2023-03-23, § 35

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-28

RS AU § 46   Nyttjanderättsavtal för kryssningskajen i Visby

Ärendenummer: RS 2025/335

Arbetsutskottets beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Kryssningstrafiken via kryssningskajen medför allt högre kostnader för Region Gotland. Det beror bl.a. på att antalet anlöp och besökare överstiger förväntningarna. För att inte skattekollektivet ska subventionera kryssningsverksamheten förhandlar regionen med kryssningsoperatören f.n. Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB (CMP) om högre intäkter och om bättre möjligheter för regionen att påverka planeringen av fartygsanlöpen.

Skulle förhandlingarna stranda, är det rimliga alternativet att regionen säger upp avtalet med kryssningsoperatören för avflyttning. Region Gotland får i så fall under uppsägningstiden som är 8 år, möjlighet att utreda alternativen att konkurrensutsätta kryssningsverksamheten eller driva den i egen regi. För att praktiskt ta sig an förhandlingsfrågorna, behöver förtydligas vilket organ inom regionen som ska förvalta och besluta i avtalsfrågorna. Därför föreslås att regionfullmäktige klargör att det är regionstyrelsen som svarar för förvaltningen av avtalet och att regionstyrelsen i sin tur bemyndigar regiondirektören att besluta om t.ex. uppsägning.

Bedömning

Teknikförvaltningen föreslår därför att förhandlingen fortsätter med ambitionen att teckna ett tilläggsavtal innan 31 mars 2025 och att regiondirektören ges mandat att formellt säga upp nyttjanderättsavtalet med Copenhagen Malmö Port Cruise Visby AB (CMP) för avflyttning per 31 mars 2033 om en överenskommelse med CMP inte kan nås.

Skulle parterna inte enas om ett fortsatt samarbete bedöms kryssningsverksamheten kunna drivas i egen regi och generera en verksamhet i balans. För det krävs att det finns beredskap i form av en tydlig beslutsordning.

Barn- och genusperspektiv – Påverkas inte.

Landsbygdsperspektiv – Kryssningsverksamheten är inte bara Visbys utan hela Gotlands angelägenhet.

Ekonomisk konsekvensanalys – Regionen behöver en större intäkt från kryssningsverksamheten för att täcka kostnader för investering och drift som är relaterade till kryssningsverksamheten. Vid en eventuell uppsägning bedöms

kryssningsverksamheten kunna drivas i egen regi och generera en verksamhet i balans.

Miljö- och klimatperspektiv – Utvecklingen går emot ökade krav på landelanslutning för kryssningsfartyg. För att möjliggöra något sådant i Visby hamn krävs omfattande investeringar i ny infrastruktur, vilket om det ska ske Regionen Gotland måste ha möjlighet att styra över.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Hollmark, regiondirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-05

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-05

RS AU § 47   Information. Resultat medarbetarundersökningen 2024 Region Gotland och regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2025/138

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Information ges gällande resultatet av Region Gotlands och regionstyrelseförvaltningens medarbetarundersökning. Dels det övergripande resultatet för hela regionen dels resultatet för regionstyrelseförvaltningen.

Resultatet presenteras med en övergripande sammanfattning i ärendebeskrivningen och i två PowerPoint-presentationer. Föredragningen ges av HR-direktör Lotta Israelsson och HR-chef Therese Koorem.

Övergripande sammanfattning, Region Gotland

Det övergripande resultatet av årets medarbetarundersökning för Region Gotland visar överlag på små förändringar jämfört med föregående år.

Frågor kring engagemang och stolthet ligger på fortsatt höga nivåer, vilket även återspeglas i den höga svarsfrekvensen på 81 procent. Många medarbetare upplever att deras arbete gör stor skillnad för andra och känner stolthet i det.

Det är små förändringar i resultatet på den övergripande nivån. Det är ett bra resultat, även om det finns områden som backat något. Ett av de viktigaste utvecklingsområdena som identifierats i undersökningen är den organisatoriska och sociala arbetsmiljön vilket är grunden för en bra verksamhet. Här finns utmaningar som handlar om hög arbetsbelastning, brist på återhämtning och konflikter i arbetsgruppen.

På frågan *"om man kan rekommendera Region Gotland som arbetsgivare"* är resultatet lägre än föregående år, från -9 till -16. Det är en viktig signal att så många medarbetare känner engagemang och stolthet för sitt uppdrag, samtidigt som inte tillräckligt många kan rekommendera regionen som arbetsgivare. Målet är att ha arbetsplatser där man har förutsättningar att göra ett bra jobb och där alla trivs och utvecklas.

Det finns en större variation av resultatet vid en nedbrytning på verksamhetsnivå och analysen, dialogen och framtagandet av handlingsplaner görs under våren på alla nivåer i organisationen. Alla förvaltningar har fått en

sammanställning av dess övergripande resultat samt rekommendationer att arbeta vidare med.

Övergripande sammanfattning, regionstyrelseförvaltningen

Regionstyrelseförvaltningens resultat är fortsatt högt dock syns en svagt nedåtgående trend där samtliga index ligger på en lägre nivå och eNPS (Employee Net Promoter Score) har backat 4 enheter från -3 till -7.

Undersökningen visar på fortsatt stort engagemang hos medarbetarna. Svarefrekvensen ligger på 88 procent och tydlighet, mål och förväntningar på arbetet har stärkts. Vad gäller den organisatoriska och sociala arbetsmiljön visar den på bättre arbetsförutsättningar där betydligt fler får stöd vid hög arbetsbelastning än tidigare.

Svaren visar att förvaltningen erbjuder många karriärutvecklingsmöjligheter, flexibla arbetsvillkor samt möjlighet att arbeta hemifrån, vilket är positivt. Även varierande arbetsuppgifter och en bra balans mellan arbete och fritid.

Region Gotland uppfattas som en pålitlig arbetsgivare med fokus på utveckling av medarbetare. Förvaltningen erbjuder ett brett utbud av arbetsroller och möjligheter för personlig och professionell utveckling. Samtidigt lyfts en oro över kommunikationsvägar och långsamma beslutsprocesser, vilket skapar en osäker arbetsmiljö.

Områden som behöver arbetas vidare med är bland annat regelbunden uppföljning, kommunikation och stress, där ledarskapet har en stor betydelse.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Presentation. Region Gotland analys 2024

Presentation. Regionstyrelseförvaltningen resultat 2024

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

RS AU § 48 Uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2024, Region Gotland

Ärendenummer: RS 2025/139

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har gett regionstyrelsen ansvaret att leda och samordna regionens strategiska arbetsmiljöfrågor. Enligt grundläggande skyldigheter för den med arbetsgivaransvar (AFS:2023:1), genomför Region Gotland varje år en enkät som en del av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, (SAM).

Enkäten skickas ut till alla chefer och skyddsombud där syftet är att granska det egna arbetsmiljöarbetet samt att identifiera och planera åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Svarsfrekvensen för 2024 för hela Region Gotland är 70 %.

Av enkätresultatet kan man läsa ut att de områden som fått högst resultat är att respondenterna upplever att arbetsmiljöarbetet sker i samverkan mellan skyddsombud och arbetstagar, att det finns rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet, att risker för ohälsa och olycksfall undersöks, bedöms och åtgärdas fortlöpande både vad gäller den fysiska och den psykiska och sociala arbetsmiljön samt att ohälsa, olyckor och allvarliga tillbud utreds och följs upp.

De områden som får lägst resultat är att arbetsmiljöpolicyn upplevs som okänd bland medarbetarna, om det finns det skrivna instruktioner i det fall en riskbedömning visar på allvarliga risker samt frågan om det finns skriftlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter, befogenheter och resurser.

Bedömning

Uppföljningen går ut på att bedöma hur följande områden fungerar:

- Rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Skyddsombudets delaktighet.
- Kännedom om arbetsmiljöpolicy.
- Delegering av arbetsmiljöuppgifter.
- Kompetens om arbetsmiljöarbetet för chefer och skyddsombud.
- Rutiner för avvikelser, riskbedömning och handlingsplan.

Uppföljning av arbetsmiljöarbetet

Inom organisationen pågår ett ständigt utvecklingsarbete kopplat till arbetsmiljö vilket möter upp mot flera områden som mäts i SAM-enkäten. Det har under hösten 2024 gjorts en satsning på utbildning av chefer i arbetsmiljösystemen som bland annat syftar till att höja kunskapen kring hur arbetsmiljöarbetet kan systematiseras och struktureras. Vidare har ett arbete med friskfaktorer inletts och kommer att intensifieras under 2025, där en del inom friskfaktorsarbetet berör systematiskt arbetsmiljöarbete. Ett utvecklingsområde för 2025 är att arbetsmiljöutbildningen för chefer och skyddsombud kommer att bli digital och kommer därmed möjliggöra för fler deltagare än tidigare att delta samt att det digitala upplägget förenklar deltagande. Inom regionen pågår också för närvarande ett arbete med översyn av regionens riskbedömningsmallar vilket möter upp mot en av enkätfrågorna med ett lägre resultat. Resultatet av SAM-enkäten har diskuterats i Arbetsmiljörådet.

Barn- och genusperspektiv – inga konsekvenser.

Landsbygdsperspektiv – inga konsekvenser.

Ekonomisk konsekvensanalys – inga konsekvenser utöver budget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Therese Kullåker, HR strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-29

RS AU § 49 Uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2024, Regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2025/140

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs varje år en regionövergripande uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). En enkät skickas ut till alla chefer och skyddsombud. Syftet med uppföljningen är att granska det egna arbetsmiljöarbetet för att säkerställa att det motsvarar de krav som ställs i föreskrifterna AFS 2023:1. Syftet är också att identifiera och planera åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Resultatet av 2024 års uppföljning visar att förvaltningens arbetsmiljöarbete är systematiskt och lever upp till de ställda kraven i föreskrifterna.

Enkäten omfattar följande frågeområden:

- Rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Skyddsombudets delaktighet.
- Kännedom om arbetsmiljöpolicy.
- Delegering av arbetsmiljöuppgifter.
- Kompetens om arbetsmiljöarbetet för chefer och skyddsombud.
- Rutiner för avvikelser, riskbedömning och handlingsplan.
- Uppföljning av arbetsmiljöarbetet.

Enkäten har skickats till 42 chefer och skyddsombud, varav 34 besvarat enkäten, vilket får anses vara en relativt god svarsfrekvens.

Av enkäten kan man läsa ut att arbetsmiljöarbetet sker i samverkan med skyddsombuden, att regionens arbetsmiljöpolicy är grunden för arbetet och att den också är väl känd bland medarbetarna.

Höga betyg får också flertalet av de övriga områdena, medan åtgärden ”*skrivna instruktioner*” i de fall en riskbedömning visar på allvarliga risker, är det område som ligger något lägre.

Inom regionen pågår för närvarande ett arbete med översyn av regionens riskbedömningsmallar. I det arbetet kommer denna punkt att tas med och ett förtydligande kommer att göras av vikten av att skriftligt dokumentera rutiner då riskbedömningen visar på allvarliga risker.

Det kan noteras att som ett komplement till uppföljningen av arbetsmiljöarbetet används den årliga medarbetarenkäten, som bland annat mäter den sociala och organisatoriska delen av arbetsmiljön.

Bedömning

Informationen tas emot av nämnden.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Therese Koorem, HR specialist regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

RS AU § 50   Uppdrag. Åtgärder med anledning av nya arbetstidsregler inom hälso- och sjukvården

Ärendenummer: RS 2024/1156

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Återrapporteringen av uppdraget tas emot.

Sammanfattning

Regiondirektören har getts i uppdrag att redogöra för vilka åtgärder som krävs inom respektive verksamhet för att inte behöva dispens framöver. RS § 444, RS 2024/1156.

Överenskommelsen om ändringar i bestämmelserna om arbetstidens förläggning och dygnsvila i Allmänna bestämmelser (AB) med Läkarförbundet trädde i kraft den 1 februari 2024. Det är samma innehåll i överenskommelsen som för tidigare träffad överenskommelse med övriga centrala motparter. Skillnaden är att den tidigare överenskommelsen trädde i kraft den 1 oktober 2023.

Syftet med de nya reglerna är att värna om medarbetarnas arbetsmiljö, återhämtning och garantera vila, vilken följer av skyddslagstiftning. Målet var att alla läkare senast den 1 februari 2024 skulle ha ett schema som stämde överens med de nya reglerna om arbetstidsförläggning och dygnsvila. Det har hittills inte varit möjligt att åstadkomma för alla läkare inom verksamheterna An/Op/IVA och Gyn/Obstetrik.

Ö-läget kräver ett akutsjukhus som har en större kompetensbredd, fler specialiteter, samt mer omfattande jourlinjer än ett jämförbart länssjukhus på fastlandet.

Sårbarheten är stor och det är få personer som har tillräckligt hög jourkompetens för ö-lägets behov och krav. Samma kompetens ska bära både jour och ordinarie verksamhet. Fler kortare pass (upp till 20 timmar) hos dessa individer är inte möjligt med dagens bemanning för att få ihop verksamhetens behov. En schemaläggning enligt regelverket med dagens bemanning skulle innebära att Region Gotland saknar den seniora kompetens som behövs för att kunna driva en patientsäker dygnet-runt verksamhet avseende förlossning och tillhörande förlossningsvård, samt operation och intensivvård. Detta skulle också ge långtgående och ödesdigra konsekvenser för samtliga andra verksamheter och medborgarna.

Bedömning

För att möta kompetensutmaningen har hälso- och sjukvårdsförvaltningen tagit fram en handlingsplan som fungerar som ett levande dokument där insatser och resultat planeras och redovisas. Under det gångna året har följande genomförts i berörda verksamheter:

- Successionsplanering i ett första steg är genomförd på An/Op/Iva, kartläggning har gjorts över pensionsålder på kritiska kompetenser. Arbete fortgår för att komplettera med ytterligare faktorer som spelar in i schemalagningen av jour och beredskap.
- Förändrade arbetssätt där mottagningsverksamheten på An/Op/Iva ändras så en resurs frigörs tre av fyra dagar per vecka vilket underlättar bemanningssituationen. Denna resurs kan avlasta även jour- och beredskapsbehov.
- Rekrytering pågående under året, annons ute på Gyn/Obst. Det är svårt intresse externt ifrån, men nätverksrekrytering pågår parallellt löpande under året och har genererat timanställningar med kompetens för jour/beredskap.
- Rekrytering pågående under året, annons ute på An/Op/Iva i Läkartidningen. Det är svårt intresse externt ifrån, men nätverksrekrytering pågår parallellt löpande under året och har genererat timanställningar med kompetens för jour/beredskap.
- Ny timanställd läkare med kompetens är rekryterad och startade vecka 3 2025 för att avhjälpa bakjour på Gyn/Obst.
- En ytterligare rekrytering av en underläkare till Gyn/Obst. är godkänd och planeras att rekryteras snarast. Rekryteringen underlättar bemanningssituationen tillfälligt men inte för bemanning av jourlinjerna.

Framåt ser förvaltningen ett behov av att fylla på med kompetens underifrån, d.v.s. med fler ST-läkare, samt att de ST-läkare som är under pågående utbildning successivt blir färdiga specialister. Möjlighet finns i dagsläget att handleda minst 1 till på Gyn/Obs och 2 stycken till på An/Op/Iva, i budgeten för 2025 har respektive verksamhet fått medel för ytterligare 1 ST-plats var.

Fortsatta externa rekryteringsinsatser och marknadsföring av tjänsterna på Gotland planeras och genomförs löpande. För att skapa en hållbar bemanningssituation så behöver verksamheterna för tillfället tillsätta medarbetare motsvarande 3,0 (from maj-25) vakanser på Gyn/Obs samt 3,5 vakanser på An/Op/Iva.

Region Gotland bedömer att vidtagna åtgärder främjar möjligheterna att tillsätta de resurser som krävs för att ge de möjligheter som krävs för att klara lag- och avtalskraven. Målsättningen är att regionen således med tiden ska uppnå en bemanningssituation som inte kräver ansökan om dispens. Att bygga en tillräcklig kvantitet av rätt kompetens är dock en tidskrävande åtgärd som bedöms ta flera år. Hälso- och sjukvårdens bedömning är att även fortsatt

dispens riskerar att vara nödvändigt för att klara av att på ett patientsäkert sätt bemanna de kritiska verksamheterna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Linda Ehrlin Sjöberg, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-25

RS AU § 51 Verksamhetsstöd, sociala föreningar 2025

Ärendenummer: RS 2024/2431

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att föreningarna beviljas stöd enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning

Region Gotlands verksamhetsstöd till sociala föreningar vänder sig till föreningar som bedriver ideell och för samhället särskilt viktig verksamhet inom socialt stöd. Inför 2025 har totalt elva organisationer slutligen ansökt om stöd på totalt 1 096 087 kronor och det finns 460 000 kronor att fördela.

Förslag till fördelning hanteras i en beredningsgrupp bestående av representanter från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen.

Beredningsgruppen har utgått ifrån politiska mål och prioriterade områden, verksamhetsbaserade erfarenheter och den rådande samhällsutvecklingen i bedömningen av fördelning av stödet, enligt bidragsbestämmelserna antagna av regionfullmäktige 2006-11-27.

Organisation	Beviljat stöd 2024	Sökt för 2025	Förslag 2025
Attention Gotland	8 762	Återtagit	
Bris Region Öst	39 429 kr	115 000 kr	35 000 kr
Brottsofferjouren Stockholm-Gotland	56 952 kr	183 087 kr	70 000 kr
Gotlands Frivilliga Samhällsarbetare	15 771 kr	18 000 kr	16 000kr
IOGT-NTO Oskars Minne	13 143 kr	20 000 kr	15 000 kr
Kamrateringen RSMH	Ej ansökt	Återtagit	
Kvinno- och tjejjouren Fyren	30 667 kr	50 000 kr	20 000 kr
Kvinnojouren Amanda	122 667 kr	280 000 kr	152 000 kr

RFSL Gotland	39 429 kr	100 000 kr	30 000 kr
Rädda Barnen Gotland	43 810 kr	50 000 kr	47 000 kr
Röda Korset Gotland	43 810 kr	150 000 kr	35 000 kr
Skuldjouren Gotland	19 276 kr	35 000 kr	25 000 kr
Sällskapet Länkarna Slite	13 143 kr	Ej ansökt	-
Sällskapet Länkarna Visby	13 143 kr	95 000 kr	15 000 kr
Summa	460 000 kr	1 096 087 kr	460 000 kr

Bedömning

1. BRIS Region Öst

Ansöker om 115 000 kronor

Föreningen söker stöd för en dygnet runt-öppen jourlinje, stödverksamhet för familjehem, opinions- och rapportarbete och brismottagningar. De tar fram och distribuerar material för skolor som kopplar an till omvärldsläget och är Sveriges största barnrättsnätverk.

Föreningen Bris Region Öst arbetar med att stärka barn och ungas rättigheter och förbättra deras levnadsvillkor. De bistår särskilt utsatta barn och unga samt upprätta möjligheter att för dialog och länkar mellan barn, vuxna och samhället utifrån barnperspektivet. Region Öst har ungefär 900 medlemmar och på Gotland finns både medlemmar och volontärer.

Förslag till beslut med motivering:

Bris Region Öst beviljas stöd med 35 000 kronor

Motivering: En sänkning från föregående år som beror på att föreningen har fler starka finansiärer. Inom Region Öst bidrar 16 av 21 kommuner med stöd och även Region Östergötland ger organisationen ekonomiskt stöd. Utöver detta prioriterar beredningsgruppen föreningar med större lokal förankring och närhet till de gotländska invånarna. Med det sagt är Bris är en viktig organisation som är synlig och känd av många barn, något som delvis bekräftas av fjolårets kontakt med Barn- och elevhälsan hos Region Gotland.

2. Brottsofferjouren Stockholm-Gotland

Ansöker om 183 087 kronor

Stödet ska gå till stöttning till brottsoffer, stöd vid rättegång, kontakt med myndigheter och vid skadeståndsanmälan mer mera. Den ansökta summan motsvarar 3 kr per invånare vilket föreningen uppger är det kommunala

rikssnittet. Fjolårets stödsumma på 56 952 kr motsvarar enligt föreningen 0,8 kr per invånare.

Brottsofferjouren Stockholm-Gotland är en ideell organisation som arbetar för att alla brottsdrabbade ska få stöd. Direkt brottsdrabbade, vittnen till brott, anhöriga eller anhöriga till gärningsman kan vända sig till BOJ för egna samtal och praktisk information som exempelvis försäkringsfrågor, rättsprocessen och så vidare. Föreningen tillhör Stockholmsregionen men arbetar på Gotland i form av den föreskrivna stödverksamheten, i samverkan med gotländska myndigheter och i andra nätverk på Gotland.

Förslag till beslut med motivering:

Brottsofferjouren Stockholm-Gotland beviljas ett stöd på 70 000 kronor

Motivering: En höjning från föregående år och en återgång till den summan som föreningen fått i verksamhetsstöd de senaste åren med undantag för 2024 då de fick lägre. Föreningen har en verksamhet som stödjer särskilt utsatta i form av brottsoffer och är föredömliga i sin verksamhetsberättelse med mycket information och statistik kring arbetet på Gotland. Under 2023 hanterade föreningen 185 ärenden på Gotland vilket är en ökning med 23,3 % från föregående år.

3. Gotlands Frivilliga Samhällsarbetare (GFS)

Ansöker om 18 000 kronor

Stödet ska bland annat användas till hyra, utbildning av gode män, informationsmaterial, annonsering, ansvarsförsäkring, studiebesök med mera.

Föreningen är en intresseförening för de som jobbar med frivilligt samhällsarbete. Det kan vara gode män, förvaltare, häktesbesökare, kontaktpersoner, ledsagare, särskilt förordnad vårdnadshavare m.fl. Föreningen tillhör Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare och har därigenom ett försäkringsskydd för medlemmarna. Samarbete sker med bland annat frivården, kriminalvården, överförmyndarnämnden med flera.

Förslag till beslut med motivering:

Gotlands Frivilliga Samhällsarbetare beviljas stöd med 16 000 kronor

Motivering: En liten höjning från föregående år. Föreningen arbetar efter lagstyrd verksamhet och utgör ett stöd till de som engagerar sig i syfte att hjälpa individer som befinner sig i en utsatt situation.

4. IOGT-NTO Oskars Minne

Ansöker om 20 000 kronor

Stödet ska gå till att hålla egenkostnaderna låga för de som deltar i verksamheten.

Föreningen bedriver social verksamhet inom nykterhetsrörelsen och verksamheten är öppen för alla, såväl medlemmar som andra. Föreningen

anordnar familjeaktiviteter, cafékvällar, föreläsningar, grill- och spelkvällar med mera. De medverkar och arrangerar även nykterhetsfrämjande aktiviteter i samband med förbundets initierade kampanjer, exempelvis Drogkampen, Folknykterhetens dag och så vidare.

Förslag till beslut med motivering:

IOGT-NTO Oskars Minne beviljas stöd med 15 000 kronor

Motivering: En liten höjning från föregående år. Föreningen är mycket aktiv och visar god kvalitet i årsredovisningen. Föreningen arbetar förebyggande och är ett bra komplement till Länkarna Visby.

5. Kvinno- och tjejjouren Fyren

Ansöker om 50 000 kronor

Stödet ska gå till hyra, telefon, kontorsmaterial och utbildningar.

Föreningen startades upp under andra halvåret 2022 och är en kvinno- och tjejjour med fokus på våldsförebyggande arbete för bland annat kvinnor och barn med skyddade personuppgifter. De har inget eget skyddat boende utan erbjuder stöd digitalt och via telefon, både till personer på Gotland och i övriga Sverige. Om personen finns på Gotland kan de erbjuda stöd vid fysiska träffar. Under 2024 har föreningen stöttat 19 kvinnor i olika kanaler.

Förslag till beslut med motivering:

Kvinn- och tjejjouren Fyren beviljas stöd med 20 000 kronor

Motivering: Minskad nivå föregående år. Föreningen har inget eget skyddat boende och har uppgett att något färre kvinnor än tidigare fått stöd, men de är fortfarande ett bra komplement till övriga aktörer på området.

6. Kvinnojouren Amanda

Ansöker om 280 000 kronor

Stödet ska gå till fasta kostnader som hyra för skyddat boende, utbildning för nya jourkvinnor, administrationskostnader samt information och arrangemangskostnader.

Föreningens syfte är att ge stöd till kvinnor som utsätts för våld eller hot i nära organisationer, även deras barn. Stöd ges genom telefon eller fysiska möten alla dagar. De stödjer även i samband med möten med polis, rättegång med mer. Föreningen erbjuder akutboende och deltar i Länsstyrelsens nätverk mot våld i nära relation.

Förslag till beslut med motivering:

Kvinnjouren Amanda beviljas stöd med 152 000 kronor

Motivering: Höjd nivå från föregående år. Situationen för landets ideella kvinnojouren med skyddat boende är idag ansträngd på grund av ny lagstiftning med ökade krav på skalskydd och kompetens som är svårt för ideella aktörer

att möta. Bedömningen är att det är viktigt att en kvinnojour med stark lokal förankring kan bibehålla sin stabilitet under en osäker tid. Detta gör att föreningens stödnivå återgår till den nivå den låg på under pandemiåren.

7. RFSL Gotland

Ansöker om 100 000 kronor

Föreningen ansöker om stöd till genomförande av Gotland Pride 2025 och en ny föreningslokal.

RFSL Gotlands huvudsakliga verksamhet handlar om att bedriva påverkansarbete i frågor som rör hbtqi-personers rättigheter, genom upplysning och informationsinsatser i samhället. De ska skapa trygga och sociala aktiviteter för såväl medlemmar i föreningen, anhöriga och andra intresserade. Föreningen är huvudman för Gotland Pride och Mångfaldsparaden under Almedalsveckan.

Förslag till beslut med motivering:

RFSL Gotland beviljas stöd med 30 000 kronor

Motivering: En sänkning från föregående år som var första gången föreningen sökte detta stöd. Hyran på den tänkta lokalen är 45 000 kr och bedömningen är att det är rimligt att bevilja en del av stödet till hyreskostnaden. Detta eftersom det är viktigt med en samlingsplats för hbtqi-personer i ett hårdnande samhällsklimat.

8. Rädda Barnen Gotland

Ansöker om 50 000 kronor

Stödet går till utökad verksamhet i Gotlands skolor, läxhjälp, utflykter, sommarläger, stöd till flyktingar med mera.

Föreningen Rädda Barnen ska främja barns rättigheter och möjligheter. Föreningen har många medlemmar med mycket verksamhet på Gotland, själv eller i samverkan med ideella och offentliga aktörer.

Förslag till beslut med motivering:

Rädda Barnen Gotland beviljas stöd med 47 000 kronor

Motivering: En höjning från föregående år. Utöver läxhjälp, dans/sång och andra aktiviteter har föreningen startat med simskola. Föreningen samarbetar med RF-SISU Gotland, Gotlandshem och Svenska Livräddningssällskapet Gotland. En aktiv, stabil förening och stödet kan ses som ett utvidgat föräldrastöd.

9. Röda Korset Gotland (RKG)

Ansökan: 150 000 kronor

Stödet ska gå till att möta behov hos utsatta grupper, tillgängliggöra mötesplatser och föreningen anpassar verksamheten efter samhällsbehov som uppstår.

Under föregående år hade Röda Korset Gotland cirka 560 volontärer. Verksamheten planeras fortsätta som tidigare med fokus på att möta de behov som finns hos utsatta grupper samt att ha tillgängliga mötesplatser med secondhand-försäljning.

Förslag till beslut med motivering:

Röda Korset Gotland beviljas stöd med 35 000 kronor

Motivering: En sänkning från föregående år. Röda Korset Gotland gör samhällsnytta och är den organisation som kan mobilisera stora resurser i krissituationer. Stödet från Region Gotland går inte till fasta kostnader utan oavkortat till sociala insatser i form av matkassar, klädkuponger, aktiviteter och socialt stöd. Minskningen av stödet beror på att föreningen har fler finansiella ben att stå på och med tanke på årets stora konkurrens är bedömningen att stödet minskas till förmån för mindre föreningar detta år.

10. Skuldjouren Gotland

Ansökan: 50 000 kronor

Stöd söks för diverse kostnader i samband med samtal, avbetalningsplaner, skuldsaneringsansökningar, kontakt med inkasso med mera.

Föreningen har som syfte att ge stöd, kunskap, råd och gemenskap till personer som hamnat i ekonomiskt och socialt utanförskap och att hjälpa till med t.ex. skuldsaneringsansökan. Målet är att hjälpa är överskuldsatta och fattiga i samhället. Föreningen hjälper med exempelvis att göra en privatekonomisk översikt, stödja vid kontakter med bland annat inkassoföretag, socialtjänst, Kronofogdemyndigheten och Försäkringskassan.

Förslag till beslut med motivering:

Skuldjouren Gotland beviljas stöd med 25 000 kronor.

Motivering: En höjning från föregående år. Föreningen uppger att den ekonomiska situationen hos de hjälpsökande ökat i takt med höjda kostnader i samhället. Vidare uppger de att Kronofogdens väntetid på skuldsanering snart är uppe i ett år vilket påverkar de hjälpsökande.

11. Länkarna Visby

Ansökan: 95 000 kronor

Stödet ska gå till möten, arrangemang, resor, samarbeten och hyra.

Sällskapet Länkarna Visbys syfte att hjälpa medlemmarna och andra alkohol- och drogsjuka till ett bättre och friskare liv.

Förslag till beslut med motivering:

Sällskapet Länkarna Visby beviljas stöd med 15 000 kronor

Motivering: En höjning från föregående år. Föreningen arbetar direkt med missbrukare, oavsett om det är alkohol eller droger och är således ett

komplement till det främjande arbetet. Föreningen samarbetar med Region Gotlands Alkohol- och drogrådgivning.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Sofia Nordström, föreningskonsulent, regionstyrelseförvaltningen.

Saga Carlgren (V) gör följande yrkanden:

- Att regiondirektören får i uppdrag att återkomma med förslag på hur medel kan omfördelas i regionstyrelseförvaltningens budget för att förstärka budgeten för verksamhetsstöd för sociala föreningar för att bättre överensstämna med ansökningarnas omfattning.
- Att regiondirektören får i uppdrag att ta fram en modell för årlig uppräknings av budgetpostens storlek i förhållande till allmänna prisökningar.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Bilaga: Sociala föreningar, alla ansökningar
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS AU § 52   Undantag från delegationsordning avseende tecknande av IT-avtal

Ärendenummer: RS 2025/224

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Digitaliseringsdirektören ges delegation att teckna Enterpriseavtal med Microsoft samt därigenom godkänna att beställning kan göras samt besluta i därtill relaterade frågor för Region Gotland.

Sammanfattning

Service, support och uppdateringsmöjligheter av befintliga kontorsprogram och vissa verksamhetskritiska lösningar från Microsoft kommer inom kort att upphöra. Digitaliseringsavdelningen hos Region Gotland har genomfört en analys med mål att säkerställa nuvarande produktionsmiljö för samtliga användare samt att erbjuda nya möjligheter i form av moderna tjänster och viktiga säkerhetsfunktioner som möter verksamhetens behov.

Analysen har kommit fram till att den mest lämpliga lösningen för Region Gotland är att, via upphandlad leverantör, teckna Enterprise avtal med Microsoft som ger tillgång till licenser för Microsoft 365. Microsoft 365 är en samling produktivitetensverktyg och tjänster som utvecklats av Microsoft.

Beställning av licenser för M365 är upphandlat som en option i den förnyade konkurrensutsättningen av Kammarkollegiets ramavtal "Programvaror och tjänster" (dnr 23.3-8027-21). Region Gotlands upphandling "Licensförsörjning, programvarulösningar och tjänster" (ärendenr RS2023/1582).

Beställningen kommer resultera i att Region Gotland, i och med tecknande av Enterpriseavtal med Microsoft, genomför ett köp av tjänsten och ingår ett avtal för beställning av licenser som ger tillgång till produktionsverktyg och tjänster via Microsoft 365 med utvald leverantör.

I regionstyrelsens delegationsordning (ärendenr RS 2023/1891) finns delegation för regionstyrelseförvaltningen att fatta beslut i upphandling samt ingå eller avveckla avtal i följande fall:

- Regionsövergripande ramavtal.
- Regionstyrelsens ramavtal.
- Regionstyrelsens leveransavtal.

Med ramavtal avses är ett avtal som fastställer villkoren för ett köp som ska ingå under en viss tidsperiod efter ramavtalets ingående. Det faktiska köpet sker sålunda vid ett senare skede än ramavtalets ingående.

Med leveransavtal avses ett avtal som fastställer villkoren för köp som ingås vid avtalsingående. Det faktiska köper sker sålunda vid leveransavtalets ingående.

Vad avser regionövergripande leveransavtal har någon delegation inte reglerats i regionstyrelsens delegationsordning. Med anledning av detta är det sålunda regionstyrelsen och inte regionstyrelseförvaltningen som beslutar i frågor om ingående och avvecklande av regionövergripande leveransavtal.

Bedömning

För att inte betunga regionstyrelsen med praktiskt inköpsarbete för att hantera upphandlingar på ett enhetligt sätt och för att effektivisera genomförandet av nu aktuell beställning samt för att kunna möjliggöra en effektiv hantering av allehanda avtalsfrågor, som kan uppkomma under avtalstiden, föreslås att digitaliseringsdirektören ges delegation att besluta om beställning att ingå Enterpriseavtal med Microsoft samt att besluta om därtill relaterade frågor i avtalet för Region Gotland i ärendet ”Licensförsörjning, programvarulösningar och tjänster” (ärendenr RS 2023/1582).

Att det är digitaliseringsdirektören som ges denna delegation följer av att aktuell upphandling gäller beställning av en IT-lösning för produktionsverktyg och tjänster hos Region Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Antonios Arvanitidis, digitaliseringsdirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-31

RS AU § 53   Utvärdering och uppföljning MEX- verksamheten

Ärendenummer: RS 2024/1287

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.
-

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2024-06-18, § 210 att ge regiondirektören i uppdrag att utvärdera och följa upp mark- och exploateringsverksamheten utifrån syftet med den omorganisation som genomfördes 2022-10-01.

Syfte

Syftet med den nya organisationen var att ansvar och mandat för mark- och exploateringsverksamheten, vilket omfattar ekonomi, exploateringsplan och budget och verksamhet och personal- och arbetsmiljöansvar, skulle samlas på en enhet i en förvaltning.

Mål

Omorganisationen genomfördes med målet att effektivisera delar av samhällsbyggnadsprocessen genom en samlad mark- och exploateringsverksamhet. Det tidigare spridda ansvaret för ekonomi, personal och verksamhet mellan tre förvaltningar levde inte upp till syftet med en effektiv, kvalitetssäkrad och hållbar process.

Utvärdering och uppföljning

Utvärdering och uppföljning av mark- och exploateringsverksamheten har sammanställts i en rapport som finns bilagd till tjänsteskrivelsen.

Rapporten redovisar bland annat följande:

- Att syftet med omorganisationen är uppfyllt förutom att helhetsansvaret för ekonomin inte är helt genomfört.
- Att målet med omorganisationen är uppfyllt.

Det är i sammanhanget dock viktigt att påtala att exploateringsprocessen är en del av hela samhällsbyggnadsprocessen och beroende av en fungerande helhet. Under 2025 kommer en översyn av samhällsbyggnadsprocessen att utföras för att identifiera och analysera ytterligare samverkanspotential mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen.

Positiva effekter av omorganisationen

Det upplevs generellt mycket positivt att mark- och exploateringsverksamheten samlats i samhällsbyggnadsförvaltningen.

- Mark- och exploateringsverksamheten har kommit närmare övriga verksamheter på samhällsbyggnadsförvaltningen vilket gett en positiv effekt och ökat samarbetet med flera verksamheter inom förvaltningen. Idag ligger ett större fokus på gemensam planering och utveckling tillsammans med andra verksamheter.

Medarbetarnas betydelse och roll

Medarbetare har framfört att det är positivt att verksamheten ligger närmare förvaltningsdirektör i organisationen och att de också upplever att dialogen med chefer och politiker har förbättrats. Det upplevs att förtroendet har ökat mellan parterna och att vi agerar mer som ett Region Gotland som arbetar i samma riktning. Detta avspeglar sig bland annat i årets medarbetarenkät.

Fråga	MEX resultat 2024	MEX resultat 2023
Ledarskap	89	89
Teameffektivitet	79	73
Organisatorisk och social arbetsmiljö	81	78
Ledning	70	-
Hållbart medarbetarengagemang	85	-
Attraktiv arbetsgivare	17	0

Identifierade utvecklingsområden

I översynen har följande utvecklingsområden identifierats.

Organisatoriska

- Förändringsarbetet med att skapa en sammanhållen organisation för hela samhällsbyggnadsprocessen är inte slutfört och fortsätter på uppdrag av regiondirektören under 2025 då samverkan mellan regionstyrelseförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och

teknikförvaltningen analyseras. Mark- och exploateringsverksamhetens omorganisation är endast en del av samhällsbyggnadsprocessen.

- Att samla mark- och exploateringsverksamheten och kompetensen på samhällsbyggnadsförvaltningen har varit positivt. Samarbetet med regionstyrelseförvaltningen har utvecklats positivt men samarbetet i bostadsförsörjningsfrågor behöver fortsätta att stärkas.
- En negativ effekt är att verksamheten har kommit längre ifrån teknikförvaltningen.
- Det är en utmaning att mark- och exploateringsverksamheten inte styr över de resurser som deltar i exploateringsprojekten.
- Det upplevs vara en del oklarheter för de politiska nämnderna vilken nämnd som ansvarar för vad utifrån mark- och exploateringsverksamheten. En översyn av de politiska nämndernas reglementen skulle behöva genomföras i syfte att tydliggöra vilken nämnd som ansvarar för vad inom mark- och exploateringsverksamheten. Verksamheten behöver samtidigt fortsätta att kommunicera vilken nämnd som styr över vilka frågor.
- Tjänstemannaorganisationen skulle behöva förbättra rapporteringen direkt till regionstyrelsen särskilt när det gäller uppföljning av exploateringsprojekt.
- Reglementet för regionstyrelsen skulle behöva ses över för att ytterligare tydliggöra ansvar från samhällsbyggnadsförvaltningen via förvaltningsdirektör, regiondirektör och vidare till regionstyrelsen. Som en följd av detta kan reglementet för tekniska nämnden och miljö- och byggnämnden och dess delegationsordningar också behöva uppdateras.

Ekonomi

Ekonomiprocesserna är oerhört komplexa och en anledning till det är att ekonomin berör tre nämnder.

- Det är en utmaning att synliggöra helheten inom exploateringsekonomin när investeringar flyttas mellan förvaltningar och projektägaren inte har attesträtt för helheten i projekten.
- Det behövs ett tydligt ansvar och ägande av exploateringsprojektens ekonomi.
- Riktlinjerna för redovisning upplevs svåra att applicera på exploateringsprojektens verklighet. Dels då projekten pågår över flera årsboks slut och riktlinjerna inte alltid är applicerbara utifrån projektens behov. Detta medför ineffektivitet och ett skav vilket påverkar medarbetarnas arbetsmiljö negativt.
- De ekonomiska processerna måste kartläggas och kopplas till exploateringsprocessen.

Extern kommunikation

Möta exploatörer på ett organiserat sätt och på så sätt.

- Öka förståelsen för näringslivets utmaningar.
- Öka förståelsen för Region Gotlands processer.
- Fånga upp vad verksamheten behöver utveckla utifrån kundernas behov.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att rapporten ger svar på det uppdrag regionstyrelsen gett regiondirektören. Förvaltningens bedömning är därav att regionstyrelsen kan godkänna framtagna rapporter som återrapportering av uppdraget.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare beredning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport – Utvärdering och uppföljning av mark- och exploateringsverksamhetens omorganisation 2022-10-01

Bilaga 1. RF § 188 Strategisk plan och budget

Bilaga 2. RF § 97 Slutrapport. Projektet samhällsbyggnadsprocess för framtiden (FramSam)

Bilaga 3. TN §120 Organisationsförändring mark och exploatering

Bilaga 4. TN §153 Revidering av tekniska nämndens delegationsordning 2022

Bilaga 5. RF § 139 Organisationsförändring mark- och exploatering

Bilaga 6. RF § 209 Budgetbeslut om omorganisationen

Bilaga 7. RS § 210 Utvärdering och uppföljning mark- och exploateringsverksamheten

Bilaga 8. Styrande dokument

Bilaga 9. Mark- och exploateringsverksamhetens processer

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-27

RS AU § 54   Uppdrag. Utveckla området runt nya badhuset

Ärendenummer: RS 2023/2508

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

På regionstyrelsens sammanträde 2023-12-13 fick regiondirektören i uppdrag att skapa en samordnad process för utvecklingen av området kring det nya badhuset. Syftet handlar om att säkerställa en hållbar livsmiljö och helhetsgestaltning som är väl anpassad för gruppen barn och unga. Inom Solbergaområdet pågår parallellt flertalet projekt i olika skeden i samhällsbyggnadsprocessen som kommer att påverka allt från rörelsemönster och användning till stadsbild och revitaliseringen av Östercentrum. Dessa projekt kommer slutligen vara avgörande för helhetsupplevelsen av hur omhändertaget Solbergaområdet är sett till gestaltning och livsmiljö. För att veta hur dessa projekt ska kunna stärka och dra nytta av varandra för att skapa en väl gestaltad helhet som möter framtida behov, behöver projekten se till ett större perspektiv än de enskilda uppdragens behov.

Inom ramen för uppdraget har arbetet under 2024 fokuserat på möten med och mellan olika berörda verksamheter. Syftet med dessa möten har varit att öka förståelsen för de olika projektens förutsättningar, identifiera utmaningar samt att öka förståelsen för vilka konsekvenser som de olika projekten har på olika verksamheter. Den fortsatta hanteringen av olika konsekvenser är avgörande för att säkerställa en bra helhetslösning för området och uppdragets syfte. De olika projekten har dock olika förutsättningar att arbeta in uppdragets syfte utifrån att de befinner sig i olika skeden i samhällsbyggnadsprocessen. Det framträder därför ett behov av att nu hitta flera olika vägar framåt för att hantera de konsekvenser som de olika projekten kommer med. Syftet för en sådan väg framåt behöver handla om att säkerställa hållbar stadsutveckling, väl gestaltade livsmiljöer och samordnade lösningar för berörda parter.

Under 2025 föreslås två fokusområden:

1. Utveckling av projektprocessen för framtida projekt där hållbar stadsutveckling, väl gestaltade livsmiljöer och samordnade lösningar hanteras tidigt för att säkerställa goda helhetslösningar.
2. Samordnad utveckling av Solbergaområdet genom att integrera detta i ett eventuellt planprogram för Östercentrum. Detta för att hantera det helhetsgrepp som saknas för området idag enligt uppdragets syfte för att utifrån det stödja de olika projekten framöver.

Bedömning

Tjänsteskrivelsen är en återrapportering av vad som hänt hittills inom uppdraget – utveckla området runt nya badhuset (RS 2023/2508). Uppdraget har under 2024 arbetat för att säkerställa uppdragets syfte i samtliga av de projekt som pågår genom dialog och punktinsatser. Uppdraget fortgår nu genom flera olika processer för att både förebygga att liknande situationer uppstår i framtiden och samtidigt hantera de konsekvenser som uppstått och kan komma att uppstå specifikt inom Solbergaområdet framöver.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jessica Svännel, regionarkitekt, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppdrag. Utveckla området runt nya badhuset, Regionstyrelseförvaltningen, 2023-12-19, RS 2023/2508

Bygglövsbeslut, Visby Ekorren 1, Visby Solberga 1:19 - Nybyggnad av badhus och miljöbyggnad, samt rivning av befintlig miljöbyggnad, MBN 2024/114
Samhällsbyggnadsförvaltningen, 2024-06-17, MBN § 106
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-21

RS AU § 55   Idrottshall Visborg

Ärendenummer: RS 2025/99

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att avslå ansökan om direktanvisning inkommen 2024-10-25 med Visby Padel Fastighet AB.

Sammanfattning

En ansökan om direktanvisning för nybyggnation av multihall enligt bygglov MBN 2021/2700 på fastigheten Visby Visborg 1:23 inkom till Region Gotland 2024-10-25. Ansökan är undertecknad av Visby Padel Fastighet AB. Mark- och exploateringsavdelningen har sökt Visby Padel Fastighet AB via telefonsamtal, sms och brev, utan resultat.

Under 2024 återgick en markanvisning för samma fastighet och undertecknat aktiebolag till regionen, se ärende RS 2020/1562. Regionstyrelsen beslutade 2020-09-30, § 252 att markanvisningsavtal ska tecknas med Visby Padel Fastighet AB avseende upplåtelse av mark med tomträtt inom idrotts- och rekreationsområdet på Visborg för nybyggnation av gymnastik- och idrottsanläggning. Markanvisningsavtalet har sedan förlängts två gånger, senast fram till 2024-07-31 enligt beslut RS § 431 fattat 2023-12-13.

När exploatering ska genomföras av ett nytt startat företag utan Region Gotland kända ekonomiska tillgångar, ska exploitören före tecknande av tomträttsavtal lämna skriftligt underlag som visar hur finansiering av projektet ser ut. Det lämnades aldrig in något underlag som redogjorde för ägandet och finansiering av projektet. Vidare ställdes krav på säkerhet i tidigare undertecknat markgenomförandeavtal för vitet i form av en bankgaranti on-demand. Bankgarantin skulle ställas på ett belopp om 529 375 kr och överlämnas till Region Gotland före beslut om godkännande av tomträttsavtal. En bankgaranti återlämnas när byggnadsskyldigheten är fullgjord. Exploatören överlämnade aldrig efterfrågad bankgaranti och därmed återgick markanvisningen till Region Gotland 2024-07-31, i enlighet med beslut fattat av regionstyrelsen 2023-12-13, § 431.

I dagsläget pågår en direktanvisning med Visby Roma Hockey avseende placering av ishall inom Visborg. Arbetet med detta är enligt av regionstyrelsen undertecknad avsiktsförklaring prioriterad inom Visborg. Visby Roma Hockey har inkommit med yrkan om att anvisas fastigheten Visby Visborg 1:23 samt del av Visby Visborg 1:9, se ärende RS 2024/1109.

Bedömning

Med hänsyn till tidigare process som pågått och nuvarande situation där sökande inte är nåbar föreslår mark- och exploateringsavdelningen att förfrågan om direktanvisning avslås.

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Markanvisning genom direktanvisning kan användas när det är bästa sättet att uppnå de mål som regionen har. Förslag till beslut grundar sig i lämpligheten att ingå en ny markanvisning med hänsyn till tidigare process med samma bolag.

2. Ekonomiskt perspektiv

I tidigare process har exploatören i enlighet med undertecknat markanvisnings- och markgenomförandeavtal ombetts inkomma med underlag för att visa hur finansiering av dåvarande projekt såg ut. Underlag lämnades aldrig in. Vidare ställdes krav på säkerhet för vitet i form av en bankgaranti on-demand. Bankgarantin skulle ställas på ett belopp om 529 375 kr och överlämnas till Region Gotland före beslut om godkännande av tomträttsavtal. Exploatörens förmåga att genomföra markanvisningen gick därför inte att bedöma i det tidigare fallet. Förslag till beslut är med hänsyn till detta.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingenjör, Anna Rieem, projektledare och Jenny Iversjö, mark- och exploateringschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Ansökan direktanvisning 2024-10-25

Brev till exploatör 2024-11-26

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-17

RS AU § 56 Information. Livsmedelsupphandlingar

Ärendenummer: RS 2025/181

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Upphandlingarna för livsmedel –färskt kött och färska charkprodukter är avslutade. Avtalsstart är inte satt än och avtalstiden löper över fyra år.

För båda avtalen kom det vinnande anbudet från Gotlandspecialisten AB, vilka har båda avtalen idag.

Avtalet för färskt kött beräknas kosta cirka 4,4 miljoner kronor per år och avtalet för färska charkprodukter beräknas kosta cirka 1,9 miljoner kronor/år. Det innebär prisminskningar på 18 respektive 3 procent. Även om båda avtalen blivit billigare än nuvarande avtal så finns det även ett antal kostnadsdrivande faktorer. Dessa är bland annat ökat antal ekologiska produkter, fler ställda hållbarhetskrav på produktnivå samt krav på fordon och drivmedel.

På avtalet för färskt kött är det bara svensk köttråvara på anbudet och 52 % av produkterna är gotländska.

På avtalet för färska charkprodukter består 34 av 37 produkter av svensk köttråvara, vilket motsvarar 92 %. 8 % av produkterna är gotländska.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Sofie Guteson Leksäther, enhetschef, Katarina Selin, processledare, Tina Stumle, upphandlare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-22

RS AU § 57   Medborgarsamtal för att förankra översiktsplan 2040

Ärendenummer: RS 2025/186

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att genomföra medborgarsamtal under 2025 för att förankra Översiktsplan Gotland 2040.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av regiondirektören att ta fram ett koncept för systematiska medborgarmöten i Gotlands serviceområden. Målet är att förankra Översiktsplan Gotland 2040 samt att utveckla en plattform för samverkan och dialog. Politiken kommer att stå som värd för mötena och samtliga förvaltningar ska vara representerade.

Det planeras att medborgarsamtalen inleds efter att Översiktsplan Gotland 2040 antagits av regionfullmäktige. Medborgarsamtalen ska genomföras i Gotlands åtta serviceområden samt Stenkyrka. Syftet är dels att förankra Översiktsplan 2040 och dess utvecklingsmöjligheter, dels att skapa ett långsiktigt dialogkoncept för förbättrad samverkan mellan regionen och medborgarna.

Medborgarsamtalen genomförs i fyra steg:

- Förberedelser och kommunikation – Inkluderar informationsspridning och planering.
- Områdesspecifik förberedelse – Politiker och tjänstepersoner förbereder sig.
- Genomförande av medborgarsamtal – Politiken är värd, samtalet leds av en moderator.
- Uppföljning och fortsatt samverkan – Dokumentation och återkoppling.

Genomförandet av nio samtal beräknas kosta cirka 1,7 mnkr och ska finansieras inom befintlig driftbudget för regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Medborgarsamtal bedöms vara en effektiv metod för att förankra Översiktsplan 2040 och utveckla samverkan med medborgarna. För att lyckas krävs regelbundenhet, kontinuitet i deltagandet och tydlig rollfördelning mellan politiker och tjänstepersoner. En omprioritering av resurser kan bli nödvändig inom förvaltningarna för att genomföra uppdraget 2025.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarsamtal är en bra metod för att förankra den antagna översiktsplanen. Förvaltningen gör bedömningen att samtalen kan påbörjas tidigast när översiktsplanen är antagen av regionfullmäktige med förbehåll att planen överklagas.

För att möjliggöra för tjänstepersoner att förbereda och delta på medborgarsamtalen kan en omprioritering av uppdrag och verksamhet behöva göras. Detta kommer varje enskild nämnd att, vid behov, behöva ta ställning till.

Kostanden för genomförandet av samtliga samtal ska rymmas inom regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningens ordinarie driftbudget 2025. Personalkostnader (totalt två tjänster à 100 % i 6 månader) består i befintliga personella resurser vilket innebär att andra uppdrag kan behöva prioriteras ned.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Wejde, processledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

RS AU § 58 Uppdrag. Ny energiplan

Ärendenummer: RS 2023/1467

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2023-09-18, § 138 att ge regionstyrelsen i uppdrag att i samverkan med berörda aktörer, internt och externt, ta fram en ny energiplan för Gotland som uppfyller lagen om kommunal energiplanering, bidrar till att nå klimatmålen och stödjer samhällets elektrifiering.

Under 2024 har arbete pågått med framtagning, dock har omvärldsfaktorer som exempelvis andra uppdrag, underlag och politiska beslut påverkat möjligheten att färdigställa Energiplanen enligt den ursprungliga tidsplanen.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att planförslaget inför remiss och antagande hanteras i ett nytt ärende *RS 2024/2495 Energi- och klimatplan 2030, för ett klimatneutralt Gotland 2040*. Ärende RS 2023/1467 kommer att därmed att stängas.

Tidsplan för RS 2024/2495 Energi- och klimatplan 2030, för ett klimatneutralt Gotland 2040:

- Planförslag för remiss till RSAU 3.
- RS godkänner planförslag för remiss vid RS 3.
- Remissutskick i april. Remisstid 10 april- 3 juli.
- Bearbetning efter remiss, augusti 2025.
- Bearbetat planförslag om möjligt klart 15 augusti, till RSAU 8 som hålls 9 september 2025.
- Vid RS 8 den 30 september 2025 behandlas planförslaget inför RF.
- Antagande tidigast vid RF 5, den 22 september 2025.

Bedömning

Bedömningen är att det under remisstiden kommer att behöva göras ett dialog- och förankringsarbete om energi- och klimatplanen. Samverkan internt och externt mellan berörda aktörer har varit intensiv ifråga med ett brett spektrum av energifrågor av olika slag under den tid som arbetet med energiplanen pågått – men det har inte funnits utrymme för dialoger om själva planen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg och Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppföljning Energi 2020, 2023-12-01 Uppföljning Energi 2020, 2023-12-01
Regionfullmäktige 2023-09-18, § 138
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-04
Regionstyrelsen 2024-01-31, § 21
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-22
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-29

RS AU § 59   **Begäran om yttrande över kompletteringsbehov av inkommen tillståndsansökan för geofysiska undersökningar i Östersjön vid Gotland och Öland (Natura 2000-tillstånd)**

Ärendenummer: RS 2025/153

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att lämna föreslaget yttrande till Länsstyrelsen i Gotlands län.

Sammanfattning

Region Gotland fick den 3 juli 2024 ta emot ett samrådsunderlag, kopplat till avgränsningssamråd inför ansökan om Natura 2000-tillstånd för att Sveriges Geologiska undersökningar ska tillåtas göra maringeologiska undersökningar i sydöstra Östersjön, i avsikt att där undersöka möjligheter till geologisk lagring av koldioxid. Området finns inom Sveriges ekonomiska zon och delvis inom territorialvattnet. Det omfattar delar av Östersjön söder och öster om Gotland och öster om Öland som delvis överlappar Natura 2000-området Hoburgs bank och Midsjöbankarna (SE0330308). (SGU:s Dnr: 316-1614/2024).

Nu har underlaget kompletterats med en samrådsredogörelse och Länsstyrelsen ger Region Gotland en ny möjlighet att ge ett yttrande över handlingarna i ansökan, ifråga om de eventuellt behöver kompletteras. Möjligheten att ge yttrande i sakfrågan kommer i ett senare skede.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår bifall till bilagt förslag till ett kort yttrande.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att samrådsredogörelsen visar att sökande redan där tog till sig flera förslag på hänsyn och att Natura 2000-tillstånd bör kunna ges.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Samrådet gäller ansökan om Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Bedömningen är att Natura 2000-tillstånd med hänsynsvillkor är en juridisk förutsättning för att få genomföra undersökningen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att koldioxidlagring under havsbotten i egen ekonomisk zon blir ekonomiskt intressant först om möjligheten till att lagra i grannländernas redan exploaterade havsbottnar inte är tillgänglig.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att Natura 2000-området är avsatt för skydd av tobisgrissla, alfågel och Östersjötumlare, där finns också ejder som numera bedöms vara en starkt hotad art. Alla dessa kräver hänsyn och anpassningar för att undersökningen ska kunna tillåtas. Samtidigt finns aspekten att flera områden för koldioxidlagring kan komma att behövas och att det kan bli en fördel att ha sådana i eget territorium.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg och Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Begäran om yttrande inkom 2025-01-16

Underlag med teknisk beskrivning inkom 2025-01-16

Samrådsredogörelse inkom 2025-01-16

Förslag till yttrande

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

RS AU § 60   Remiss. Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av Uran (DS KN2024/02540)

Ärendenummer: RS 2024/2577

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Sedan 2018 finns ett förbud mot utvinning av uran i Sverige enligt miljöbalken. I en ny promemoria föreslår regeringen lagändringar i miljöbalken och minerallagen för att åter möjliggöra uranbrytning.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regeringens motiv bakom dessa lagändringar huvudsakligen är två: dels att möjliggöra primär utvinning av uran för senare anrikning till kärnbränsle, vilket är i linje med regeringens energipolitik, dels att underlätta brytning av sällsynta jordartsmetaller, vars efterfrågan redan har ökat och väntas fortsätta öka kraftigt. Uran kan uppträda som en biprodukt vid sådan brytning.

Uran är en radioaktiv och giftig metall och förslaget väcker därför många frågor rörande energi- och säkerhetspolitik samt frågor rörande miljö, natur och hälsa. Regionstyrelseförvaltningen har inte analyserat alla dessa aspekter utan istället valt att fokusera på konsekvenserna för det kommunala självstyret.

Genom att ta bort en formulering i MB 17 kap. §1 skulle det kommunala vetot upphöra för uranbrytning. Regeringen bedömer att lagförslaget medför en marginell förändring i jämförelse med att nuvarande lagstiftning.

Regionstyrelseförvaltningen anser dock att dessa förslag kan motverka utvecklingen mot ett energisystem baserat på förnybara energikällor samtidigt som det skulle försvaga det kommunala självstyret.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att regeringen har två huvudsakliga skäl för att föreslå lagändringarna. Dels utvinning av uran i sig. Regeringens energipolitik är starkt inriktad på kärnkraft och därför är det logiskt att bereda väg för uranbrytning i Sverige, något som förekommit en kort period tidigare, 1953-1969. Dels vill man också underlätta brytning av andra sällsynta jordartsmetaller. Användningsområdena är alltifrån tillverkning av komponenter till energi- och fordonsindustrin, katalysatorer i kemiska reaktioner, bränsleceller, specialiserade batterier, liksom tillverkningen av glas och keramik för specifika applikationer.

Behovet av dessa sällsynta metaller har ökat kraftigt de senaste 20 åren. Globalt förväntas efterfrågan öka med 150 procent fram till 2060. Eftersom uran kan förekomma som biprodukt vid sådan brytning, och i relativt höga halter, kan ett gruvföretag idag hamna i en situation där brytningen av de sällsynta metallerna blir olaglig på grund av att man oavsiktligt också samtidigt bryter uran.

Frågan rymmer många aspekter, främst energi- och säkerhetspolitik, men också ett stort antal miljö-, natur- och hälsoaspekter. Uran är inte bara en svagt radioaktiv metall utan också, likt många andra tungmetaller, giftig. Regionstyrelseförvaltningen har berett ärendet med fokus på konsekvenserna för det kommunala självstyret och planmonopolet.

Förslaget innebär att det andra ledet i miljöbalkens 17 kap. 1 § första stycket tas bort. Det innebär i sin tur att kommunfullmäktiges tillstyrkande, det så kallade kommunala vetot, inte krävs för de verksamheter som efter införandet skulle falla utanför tillämpningsområdet. Om förslaget går igenom skulle det med andra ord innebära att en kommun inte skulle kunna använda sig av det kommunala vetot (17 kap. 6 § miljöbalken) för att hindra uranbrytning i den egna kommunen, oavsett om syftet med brytningen är primärt för tillverkning av kärnbränsle, eller som biprodukt i samband med utvinningen av andra mineral.

Regeringen drar slutsatsen att förslaget under nuvarande förutsättningar innebär en mindre inskränkning av området där kommunen har vetorätt och att det innebär en marginell förändring i förhållande till nollalternativet att behålla lagtexterna oförändrade. Regeringen bedömer vidare att förslaget inte innebär några direkta konsekvenser för den kommunala självstyrelsen eller innebär negativa konsekvenser för kommuner eller regioner.

Regionstyrelseförvaltningen samlade bedömning är att förslaget motverkar utvecklingen mot ett energisystem baserat på förnybara energikällor och försvagar det kommunala självstyret. Upprättat förslag till yttrande koncentrerar sig på dessa två ståndpunkter.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Ej aktuellt.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Malena Bendelin, enhetschef och Jonas Nilsson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att ytterligare beredning behövs.

Ordförande ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Klimat- och näringslivsdepartementet inkom 2024-12-20

Upprättat förslag till yttrande daterat 2025-03-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

RS AU § 61 Inrättande av verksamhetsområde dagvatten – Ardre och Klinte

Ärendenummer: RS 2024/2293

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Förslaget om inrättande av verksamhetsområde för dagvatten för två områden inom socknarna Ardre och Klinte fastställs.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har i beslut 2024-10-23, §198 antagit förslag om inrättande och revidering av verksamhetsområde för dagvatten för två områden inom socknarna Ardre och Klinte.

I Ljugarn (Ardre) avser förändringen inrättande av verksamhetsområde för dagvatten. De flesta fastigheter har sedan tidigare betalt anläggningsavgift för ”avlopp” och därmed anses ha betalt anläggningsavgift för dagvatten. Fastigheterna som har förändrats genom delning/klyvning efter 2004-10-25 har däremot inte betalt anläggningsavgift för dagvatten, vilket innebär att de kommer faktureras anläggningsavgift för dagvatten. Fastigheterna kommer efter utbyggnad att faktureras en bruksavgift för dagvatten *Fastighet* och dagvatten *Gata*.

I samband med förnyelse och förstärkning av spillvattenledningen på Norra Kustvägen i Klintehamn (Klinte) kommer spill- och dagvatten att separeras för ett flertal fastigheter längs med Norra Kustvägen. Fastigheterna kommer efter utbyggnad att faktureras bruksavgift för dagvatten *Fastighet* och dagvatten *Gata*.

Enligt tekniska förvaltningens rutiner informeras fastighetsägarna om att VA-verksamhetsområde kommer att fastställas. När regionfullmäktige tagit beslut om verksamhetsområdet skickas nytt informationsbrev, situationsplan med förbindelsepunkt och dagvattenbroschyr ut. Fastighetsägarna har sedan 1 år på sig att koppla om/bort sitt dagvatten.

Övriga detaljer, avseende föreslagen utökning av verksamhetsområde, framgår av tekniska nämndens beslut, med tjänsteskrivelse och bilagor.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot föreslagen förändring (inrättande och revidering) gällande nämnda verksamhetsområden och föreslår att regionstyrelsen tillstyrker förslaget för vidare hantering och fastställelse i regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att åtgärden är i enlighet med gällande lagstiftning. Fastigheterna ska ingå i verksamhetsområde enligt Lag (2006/412) om allmänna vattentjänster.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är åtgärden är positiv för VA-kollektivet såtillvida att inrättande och revidering av verksamhetsområde för dagvatten innebär intäkter i form av nya anläggningsavgifter och bruksavgifter, vilket bidrar till verksamhetens kostnadstäckning.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Utökade möjligheter för landsbygdsfastigheter att ansluta till kommunalt dagvatten bedöms ge bättre förutsättningar för byggande och utveckling av fastigheter, vilket i förlängningen ger bättre villkor för att bo och verka inom de aktuella områdena.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-01

Bilaga Översikt Klintehamn VA 3122-11, daterad 2024-09-13

Bilaga Förteckning Klintehamn VA 3122-11

Bilaga Översikt Ljugarn (Ardre) VA 3122-20, daterad 2024-02-20

Bilaga Förteckning Ljugarn (Ardre) VA 3122-20

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 198

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-14

RS AU § 62   Motion. Förbättring av Gråbo-området i Visby

Ärendenummer: RS 2023/1793

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.
-

Sammanfattning

Abdulalim Alkatea (Centerpartiet på Gotland) yrkar i en motion på ett antal åtgärder för att göra Gråbo bättre och mer attraktivt. Motionären menar att många gotlänningar har en negativ bild av bostadsområdet Gråbo, något som gjort att området har isolerats och upplevs som avskilt från resten av staden. Han pekar på att lekplatser som finns nära skolan och Gråbo centrum är gamla, slitna och i dåligt skick, varför de behöver åtgärdas.

Motionären föreslår fullmäktige följande:

- Renovering och ombyggnad av lekplatser; de som finns nära skolan och Gråbo centrum; för att erbjuda de boende och barnen i området säkra och trivsamma platser att leka på.
- Skapa en ungdomsvänlig miljö: Vi föreslår att man överväger att bygga ett ute gym eller införa stora interaktiva schackbräden eller interaktiva spel för ungdomar. Detta skulle ge ungdomarna möjlighet att träna och släppa ut energi på ett hälsosamt och organiserat sätt, samtidigt som det främjar en positiv samhällssammanhållning.
- Installation av grillplatser: För att ytterligare främja samhällssammanhållning och trevliga stunder föreslår vi att man installerar ett antal grillplatser i de allmänna områdena i Gråbo. Detta skulle ge familjer möjlighet att njuta av gemensamma grillmiddagar och skapa trevliga minnen tillsammans.

Ärendet inkom i oktober 2023 och remitterades då till tekniska nämnden som i sitt yttrande bland annat konstaterade att det redan pågår ett exploateringsprojekt inom Gråbo med ambitionen att utveckla olika delar av området. Regionstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet 2024-08-13, §190 och beslutade då att återremittera ärendet med hänvisning till att underlaget behöver kompletteras med ytterligare information om pågående och kommande arbete, samt för att inhämta kompletterande yttranden från barn- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden och AB GotlandsHem.

Yttranden från berörda aktörer har nu inkommit.

Tekniska nämnden redogör för pågående exploateringsprojekt som innebär utveckling av Gråboparken. Ambitionen är att öka användandet av parken,

skapa möjlighet till fler aktiviteter, samt åstadkomma en kvalitetshöjning och ett bättre tillgänglighetsförhållande av parken. I planeringen ligger att den befintliga lekplatsen, som idag är anlagd framför skolan, ska tas bort och att det ska anläggas en ny lekplats i parken vid Gråbo ängar. Lekplatsen som ligger i Gråbo centrum ingår däremot inte i exploateringsprojektet. Bedömningen är att Gråbo centrum skulle behöva en större upprustning i sin helhet, vilket det inte finns medel till i dagsläget.

Miljö- och byggnämnden instämmer i tekniska nämndens yttrande. Nämnden förtydligar att Gråboparken kommer att genomgå en omfattande upprustning och utveckling de kommande åren, med tillägg som lekplats, belysning och fler aktiviteter för att öka områdets attraktivitet. Projektet har föregåtts av dialoger med ungdomar och från invånare via digitala kanaler. Arbetet inleds sannolikt i de norra delarna nära Gråboskolan som är det området motionären särskilt betonar i motionen.

I förslaget till ny översiktsplan pekas Gråbo ut som ett utvecklingsområde. Det pågår dessutom arbete med flera detaljplaner såsom Gråbo ängar och Bogen 1. Det finns även flera positiva planbesked inkomna inom Riggen, Kompassen och Myran. Miljö- och byggnämnden bedömer att dessa planer har en stor potential att leda till en ny stadsbild, koppla ihop stadsdelen med omgivande stadsdelar samt stärka dess attraktionskraft som en framtida stadsdel.

Mark- och exploateringsavdelningen redogör för att exploateringsprojekt Gråbo är beslutat och pågående, medel är beviljade för 2025 genom exploateringsplan och budget. Projektet består av två detaljplaner samt ett genomförande där bland annat iordningställande av delar av Gråboparken ingår. Den ena detaljplanen antogs 16 december 2024, medan den andra detaljplanen är pausad med anledning av strandade förhandlingar med exploatören. Projektering är planerad under 2025 för gata, gång- och cykelväg, VA och park. Utbyggnad planeras ske 2026. Ansvar mellan parterna regleras i exploateringsavtal, som avser byggherrens genomförande och kostnadsansvar för vissa investeringar i allmänna anläggning och allmän plats med stöd av gatukostnadsreglerna i plan- och bygglagen.

Barn- och utbildningsnämnden anser att yrkandet är ett lovvärt förslag som gynnar barnen i området och ser att i området finns även skola och förskola som med sitt arbete bidrar till att göra området attraktivt. Nämnden tillägger att man saknar tillräcklig sakkunskap för att bedöma om Gråbo är ett område som bör prioriteras när det gäller upprustning av utemiljön.

AB GotlandsHem delar inte fullt ut motionärens negativa bild av Gråbo. Bolaget pekar i sitt remissvar på pågående insatser och projekt inom Gråbo-området. Det handlar dels om kvarteren Riggen och Myran där bolaget river och återuppbygger bostäder och även tittar på möjligheter till förtätning, samt den planerade nyproduktionen av bostäder i ett nytt utvecklingsområde kallat "Gläntan". GotlandsHem menar att det i samband med dessa åtgärder planeras

satsningar på kringliggande grönstruktur med bland annat förbättrade aktivitets- och rekreationsområden, något som kan hjälpa till att lyfta helhetsbilden av Gråbo. Sammantaget gör bolaget bedömningen att de pågående och planerade åtgärderna utgör en bra grund för att hela Gråboområdet kommer att utvecklas i en ytterligare positiv riktning utan att ytterligare insatser borde behövas.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen konstaterar att remissinstanserna i sina yttranden lyfter det faktum att det pågår och planeras ett antal åtgärder inom Gråboområdet. Det är åtgärder som kommer att vara positiva för områdets utveckling och ge förutsättningar för att skapa såväl ökad trivsel och trygghet som attraktivitet för boende, besökare och verksamheter. Miljö- och byggnämnden bedömer att dessa planer har en stor potential att leda till en ny stadsbild, koppla ihop staden med omgivande stadsdelar samt stärka dess attraktionskraft som en framtida stadsdel. Nämnden pekar också på att planeringen har utgått från dialoger med ungdomar boende i området och att omdaning av området sannolikt inleds i delarna belägna närmast Gråboskolan.

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att det redan planeras för ett antal åtgärder som kan hjälpa till att lyfta Gråbo i den riktning som motionären efterlyser. Pågående och planerade stadsutvecklingsprojekt inom området har goda förutsättningar att kunna bidra till att stärka Gråbos attraktivitet, trivsel och trygghet, med särskilt fokus på unga.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att motionen ska anses besvarad med stöd av ingivna yttranden.

Ärendets behandling under mötet

Johan Malmros (C) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Johan Malmros yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion 2023-09-18

Tekniska nämnden, yttrande 2023-11-23

AB GotlandsHem, yttrande 2024-08-30

Barn- och utbildningsnämnden, yttrande 2024-12-04

Miljö- och byggnämnden, yttrande 2024-12-17

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-22

RS AU § 63 Motion. Mikroproducenter i VA-nätet

Ärendenummer: RS 2024/1343

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.

Sammanfattning

Anna Hrdlicka och Frans Brozén (Liberalerna) yrkar i en motion att:

- Region Gotland undersöker förutsättningarna för att öppna för anslutning av råvatten från privata vattenmagasin/-takter.
- Region Gotland undersöker modeller för ersättning till fristående råvattenleverantörer.

Det grundläggande problem som motionärerna uppmärksammar är den säsongsmissiga kapacitetsbristen på dricksvatten i det kommunala VA-nätet.

Historiskt har förslag på kommunala vattendammar rests vid flera tillfällen. Eftersom det redan finns mycket dammar och vattenmagasin, inte minst i form av gamla kalkbrott och bevattningsdammar, är motionärernas förslag att öppna VA-näten för en mer systematisk anslutning av råvatten från privata vattenmagasin/-takter. Härvidlag bör Region Gotland också utveckla en modell för ersättning till fristående råvattenleverantörer, likt de ersättningsmodeller som tillämpas när det gäller mikroproduktion av el som säljs till en nätägare.

Tekniska nämnden har behandlat motionen och föreslår regionfullmäktige att avslå densamma. Skälen är, sammanfattningsvis, att ett system med mikroproducenter av råvatten skulle ha en negativ inverkan på miljön, vara tekniskt svårt att genomföra, samt medföra kostnader som skulle vara oproportionerliga jämfört med nyttan.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har i ärendet inget att tillägga utan ansluter sig till den bedömning tekniska nämnden gjort.

Region Gotlands brist på dricksvatten när efterfrågan är som störst är inte likställd med att det är brist på råvatten. Det är brist på råvatten som kan behandlas till ett livsmedelgodkänt dricksvatten på ett kostnads- och resurseffektivt sätt med en ansvarstagande miljöpåverkan.

Region Gotlands VA-avdelning har pågående utredningsprojekt som hanterar magasinering av större vattenmängder, både i ett träsk och i ett kalkbrott. Att magasinera vatten i till exempel dammar inkluderas även i den

multikriterieanalys för Visby framtida vattenförsörjning som är under framtagande. Magasinering av dagvatten kan vara en bra väg framåt för att få tillgång till mer råvatten.

Motionärerna gör jämförelsen med hur elnäten öppnats för en mångfald av elproducenter. Alla som producerar el, producerar samma produkt. Rå- och dricksvatten har olika kemiska och mikrobiologiska sammansättningar. Tanken att tillåta mikroproducenter att ansluta sig till VA-näten är god, men är inte en rimlig väg framåt då det skulle bli flera aktörer som säljer olika produkter. Därför går det inte att likställa med elproducenter.

Att dimensionera ett vattenverk som ska behandla råvatten till ett dricksvatten är ett komplext arbete som görs i flera olika steg, såsom membran (filter), kemiska fällningar, pH-regleringar och återmineralisering. Detta är redan komplext när verket dimensioneras för *en* källa av råvatten. Gotlands bräckvattenverk är ett bra exempel på detta, då en så enkel sak som skillnad i havsvattentemperatur påverkar processen. Komplexiteten att producera dricksvatten med flera varierande råvatten känns nästan oövervinnlig.

Livsmedelsproducenten, VA-avdelningen, är ansvarig för hantering av vattnet från råvatten till dricksvatten i kranen. Detta ansvar regleras i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter. VA-avdelningen skulle därmed enligt lag vara ansvarig för det vatten som en mikroproducent skulle förvara och sälja. Mikroproducenten skulle sälja en produkt som de själva inte behöver ta ansvar över.

Region Gotland inrättar vattenskyddsområde vid sina råvattentäkter för att skydda och garantera ett bra råvatten. Tänkt mikroproducenter av råvatten är markägare som då skulle få ett vattenskyddsområde på sin mark. Det innebär större begränsningar i användande av gödsel, bekämpningsmedel, avverkning av skog och djurhållning. En konsekvens skulle kunna bli att produktiv mark blir mindre inkomstbringande.

Från varje råvattenkälla går det enskilda råvattenledningar till det vattenverk där råvattnet kan behandlas till dricksvatten. Att gräva ned nya ledningar i marken är kostsamt för både miljön och ekonomin. Storleken på ledningen har en väldigt liten påverkan på den ekonomiska och miljömässiga belastning en schaktning innebär. Med schaktning, ledning, återställning med mera, kostar det idag cirka 5 000 kronor per meter ny ledning som ska förläggas i marken. Varje ny råvattenkälla är en stor ekonomisk investering och källan behöver producera en större mängd vatten för att vara miljömässigt och ekonomiskt försvarbar.

Avslutningsvis finns också andra ekonomiska frågetecken för affärsmodellen ur mikroproducentens synvinkel än de ovan anförda. Eftersom Region Gotland har möjlighet att få rådighet till vattenkällor med ”gratis” råvatten,

skulle Region Gotland sannolikt sakna betalningsvilja för det pris som en mikroproducent av råvatten skulle behöva ta för att täcka sin investering.

Med stöd av de ovan anförda argumenten rekommenderar regionstyrelseförvaltningen regionstyrelsen att, för beslut i regionfullmäktige, avslå motionen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion 2024-04-28

Tekniska nämnden 2024-12-18, § 258

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

RS AU § 64   Motion. Minska effekterna av priskrisen för barn och unga - återinför "bussiga kortet" i Visby

Ärendenummer: RS 2023/906

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.
-

Sammanfattning

Saga Carlgren, Jörgen Benzler, Victoria Öjefors Quinn, Annamaria Bauer, Per Edman och Peter Barnard (Vänsterpartiet Gotland) yrkar i en motion att *Bussiga kortet* ska återinföras för stadstrafiken i Visby.

Bussiga kortet har varit giltigt för obegränsade resor i stadstrafiken tidigare, senast fram till juni 2012. Regionfullmäktige beslutade 2011-11-28 att *Bussiga kortet* inte längre skulle gälla i stadstrafiken då det medförde kraftigt ökade kostnader för stadstrafiken. På grund av det kraftigt ökade resandet (av icke-betalande resenärer) behövde förstärkningsbussar sättas in.

Förstärkningsbussar kan antingen tas från befintliga förstärkningsturer i regionbusstrafiken (med ökad trängsel och risk för frånåkta resenärer i regionbusstrafiken som följd) eller så kan ytterligare fordon köpas in från bussbolaget, vilket ger en ökad ramkostnad varje år.

Teknikförvaltningen bedömer att *Bussiga kortet* inte bör öppnas för obegränsat resande inom kollektivtrafiken, vilket skulle vara följden av Vänsterpartiets förslag eftersom det riskerar att leda till ökade kostnader för stadstrafiken till följd av ökat behov av fordon. Tekniska nämnden beslutade att avslå motionen.

Kollektivtrafiksberedningen har valt att fördjupa sig i frågan om Bussiga kortets utformning och regelverk och beslutat att återkomma till frågan under våren 2025. Om förändringar sker hanteras de av tekniska nämnden.

Regionstyrelseförvaltningen anser att motionen ska vara besvarad eftersom det pågår ett arbete i frågan hos kollektivtrafiksberedningen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att eftersom Kollektivtrafiksberedningen kommer att hantera frågan under våren 2025 föreslås motionen vara besvarad.

Ärendets behandling under mötet

Saga Carlgren (V) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion 2023-03-27

Tekniska nämnden 2024-12-18, § 252

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-15

RS AU § 65   Motion. Tryggare barn minskar brottsligheten

Ärendenummer: RS 2023/2325

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.
-

Sammanfattning

Saga Carlgren (V) m.fl. inkom 2023-11-08 med motionen Tryggare barn minskar brottsligheten. Motionen har beretts av regionstyrelseförvaltningen, med stöd av yttrande från hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-06-20. Regionstyrelsens arbetsutskott beslutade 2024-10-01 att återremittera motionen för fortsatt utredning av motionens andra att-sats:

- Att Region Gotland utreder vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD eller autism.

För att ge kompletterande underlag utifrån återremissen har en mer grundlig informationsinhämtning från Region Gotlands olika verksamheter som möter barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar genomförts. Information har inhämtats från samverkansledare barn och unga, samverkansledare psykisk hälsa, verksamhetsutvecklare för Hälsa genom hela livet, chef och personal vid barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen, chef för elevhälsan, verksamhetsspecialist UAF, samordnare för hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning, folkhälsostrateg med fokus på undersökningen Liv och hälsa ung 2024 samt strateg som jobbar med brottsförebyggande frågor.

I ärendet ges en mer omfattande sammanställning kring förekomsten av ADHD och autism, samband mellan brottslighet och ADHD och autism, underlag från ungdomsenkäten Liv och Hälsa ung på Gotland gällande hur barn och ungdomar själva uppges att de mår, de nationella riktlinjerna och dess mål, samt hur Region Gotland arbetar i samverkan, dels inom ramen för hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning samt inom samverkansstrukturen Skola vård och omsorg, med därtill hörande insatser, för att möta behoven hos barn och ungdomar med ADHD och autism på Gotland.

Sammantaget görs bedömningen att ett tvärsektoriellt och strukturerat förändringsarbete pågår inom ramen för kunskapsstyrningen, där evidensbaserade metoder och aktuell forskning ligger som grund för att identifiera gap mellan behov och befintliga insatser för barn och ungdomar med ADHD och autism, vilket utgör även grunden för kommande mål och

insatsplan 2025-2026. En fördjupad utredning av vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD bedöms därmed inte vara aktuell utan förväntas framkomma inom kunskapsstyrningens och samverkansstrukturens pågående arbete.

Bedömning

Funktionsnedsättningar som ADHD och autism är vanliga. De kan utgöra en komplex problematik som gör det svårt att möta samhällets krav, vilket kräver insatser från flera aktörer. Utan rätt stöd finns risk för problem med skolgång och möjlighet att behålla ett arbete, vilket kan öka risken för skadligt bruk och kriminalitet. Att främja tidiga insatser och stärka samverkansformer är därför centralt i Region Gotlands arbete för att ge stöd till målgruppen.

I ansats till att arbeta med social brottsprevention har däremot insatser för att möta ett normbrytande beteende hos barn och ungdomar mer evidens än att utgå från specifika diagnoser. Skolfrånvaro och försämrade livsvillkor för barn och unga med ADHD och autism är däremot ett mer grundat problemområde att angripa ur ett samhällsekonomiskt och folkhälsovetenskapligt perspektiv.

Vården och stödet för barn och ungdomar med ADHD och autism, utvecklas för närvarande så väl nationellt som regionalt inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och i skolan. På Gotland samverkar skola, vård och omsorg både strategiskt och operativt för att stödja målgruppen. Samverkansstrukturens nuvarande utformning är dock relativt ny (1 juni 2024) och den nyantagna riktlinjen: Samarbete kring barn och unga vid misstänkt eller konstaterad neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, antogs så sent som november 2024. Hälso- och sjukvårdens struktur för kunskapsstyrning med dess Vård- och insatsprogram för ADHD är också under implementering och ett Vård och insatsprogram för autism är under framtagande, vilket kommer utgöra en tydlig struktur för vilka insatser som behöver göras.

Sammantaget görs bedömningen att ett tvärsektorielt och strukturerat förändringsarbete pågår inom ramen för kunskapsstyrningen, där evidensbaserade metoder och aktuell forskning ligger som grund för att identifiera gap mellan behov och befintliga insatser för barn och ungdomar med ADHD och autism, vilket utgör även grunden för kommande mål och insatsplan 2025-2026. En fördjupad utredning av vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD bedöms därmed inte vara aktuell utan förväntas framkomma inom kunskapsstyrningens och samverkansstrukturens pågående arbete.

Dock är det av största vikt att de identifierade behov som väntas presenteras under 2025 ges utrymme att åtgärdas så att stödet till dessa barn och familjer får utvecklas och förstärkas. Bristande stöd kan leda till stora svårigheter att klara livets utmaningar. Det kan vara avgörande att vuxna som möter dessa barn och ungdomar har kunskap och kompetens kring förhållningssätt och bemötande för att möta barnets särskilda behov.

Ärendets behandling under mötet

Saga Carlgren (V) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion 2023-11-08

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande 2024-06-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

RS AU § 66 Motion. Bygg fler trygghetsboenden

Ärendenummer: RS 2023/1792

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.

Sammanfattning

Johan Malmros, Centerpartiet, inkom till regionfullmäktige den 18 september 2023 med en motion om att Region Gotland, genom att bedriva en aktiv bostadspolitik, ska upplåta eller överlåta mark för att möjliggöra byggnation av trygghetsboende i Visby som ska upplåtas med hyresrätt.

Johan Malmros (C), föreslår att detta görs genom markanvisning, med tävlingsförfarande, av mark som är detaljplanerad eller oplanerad, så kallad råmark. Vid markanvisning av råmark föreslås ett byggherredrivet detaljplanearbete. Vidare föreslås även, för att skapa incitament för uppförande av trygghetsboende, att byggherren medges att bygga en viss andel bostadsrätter motsvarande 30-40 procent av byggrätten. Johan Malmros framhåller även att förslaget skulle avlasta belastningen på särskilda boende samt skapa synergieffekter för hemtjänst och hemtjänstvård.

Johan Malmros, (C), föreslår regionfullmäktige att:

- Region Gotland skyndsamt identifierar lämplig regionägd mark för byggande av trygghetsboenden på två platser i Visby och två platser utanför Visby.
- Att Region Gotland genomför markanvisningstävlingar för byggande av trygghetsboenden på den utpekade marken, där en viss andel får vara bostadsrätter, och där köpekontraktet utformas så sätt att det säkerställs så långt det är möjligt att det kommer att hyras ut lägenheter i form av trygghetsboende på marken.
- Att byggherredriven planprocess kan tillämpas om befintliga detaljplaner saknas, eller inte är anpassade för bostadsbyggande

Förvaltningen samlade bedömning är att Region Gotland bör skapa incitament för byggandet av trygghetsboenden på andra sätt än så som motionen föreslår. Regionstyrelsen föreslås därför att avslå motionen.

Bedömning

Trygghetsbostäder är en boendeform som avser att ge äldre tillgång till större gemenskap och mer trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan vanligt boende och särskilda boenden med heldygnsomsorg. För att flytta in i en trygghetsbostad krävs inget biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen. Trygghetsbostäder finns som hyresrätt,

bostadsrätt och kooperativ hyresrätt och den enskilde hyr eller köper bostad på eget initiativ. Till skillnad från ett särskilt boende ingår inte mat, service, omvårdnad eller sjukvård.

Förvaltningen har remitterat motionen till socialförvaltningen som framhåller att deras uppdrag avseende hemtjänst gäller oavsett boendeform. Som brukare kan man välja sin utövare av hemtjänst vilket innebär att det på till exempel ett trygghetsboende kan vara olika hemtjänstutövare verksamma varför det är svårt att uppskatta eventuella samordningsvinster. Vidare framhålls att tillgängligheten till privata boendeformer för äldre är viktigt men att det saknas fakta kring att tillgänglighet till annan bostad skulle fördröja eventuell inflytt till ett särskilt boende då det kan vara avhängt andra faktorer så som till exempel vårdbehov.

Att utreda förutsättningarna för utveckling av mark görs normalt inom en förstudie vilket efter godkännande i regionstyrelsen genererar ett exploateringsprojekt för verkställande, vilket följer Region Gotlands projektmodell. En sådan förstudie kan initieras på uppdrag av regionstyrelsen eller på tjänstemannanivå genom exploateringsgruppen och finansieras med driftsmedel beslutade i exploateringsplan och mål och budget. I exploateringsplan och budget redogör förvaltningen flertalet identifierade markområden som kan utredas för utveckling. För 2025 har beslutade driftsmedel från förstudier och exploateringsprojekt delvis omfördelats till teknikförvaltningen för att istället möjliggöra tillsättandet av personella resurser som också arbetar i samhällsbyggnadsprocessen. Förvaltningen bedömer att det saknas personella och ekonomiska resurser för genomförandet av en förstudie för trygghetsbostäder om inte resurser från andra pågående uppdrag ska omfördelas.

Motionen föreslår att Region Gotland ska skapa incitament för byggandet av trygghetsboende på den privata bostadsmarknaden. Förvaltningen bedömer att markanvisning med ett tävlingsförvarande kan avgränsa att anbud måste avse en bestämd boende- eller upplåtelseform. Däremot saknas det legala förutsättningar att genom ett markanvisningsavtal reglera detta varför reglering med vite kan användas. Förvaltningen framhåller dock att förfogandeförbud och upplåtelse med tomträtt är ytterligare verktyg som bättre skulle säkerställa att Region Gotlands intentioner med en sådan markanvisning följs. Vidare menas att ett tävlingsförfarande för anvisning av mark där det inte pågår något planarbete är ett mindre lämpligt alternativ med hänsyn till genomförbarhet, tid och annan lagstiftning.

Planmyndigheten vid Region Gotland har byggherredrivna detaljplaner, dessa kräver dock fortsatt personella resurser, i olika omfattning, från de funktioner inom Region Gotland som normalt arbetar i en detaljplan. Detta är nödvändigt då Region Gotland som förvaltningsmyndighet svarar för rättssäkerheten i processen samt bevakar kommunala och regionala intressen. Vidare framhålls

att detaljplan i tätort kan beröra kommunala anläggningar och delar av allmän platsmark vilket medför att en sådan detaljplan ska samordnas med ett genomförande i ett exploateringsprojekt vilket föranleder behov av en kommunal ekonomi.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att motionen så som förslaget är formulerat bör avslås. Däremot så menar förvaltningen att regionstyrelsen, kan premiera trygghetsbostäder genom beslut vid beredning av varje enskild markanvisning för bostadsändamål eller i samband med beslut inför start av eller inom pågående exploateringsprojekt.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att både de förslag som framställs i motionen och förvaltningens förslag är i enlighet med gällande lagstiftning på området. Vid markanvisning av råmark finns dock ett flertal faktorer som gör att tävlingsförfarande kan vara olämpligt ur ett rättsligt perspektiv som i sådant fall behöver bevakas särskilt.

Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att de förslag som görs i motionen skulle medföra en kostnad för Region Gotland avseende framtagande av förstudie samt personella resurser. En framtida upplåtelse eller överlåtelse skulle generera en intäkt till Region Gotland som inte kan uppskattas i dagsläget. Förvaltningens förslag till beslut medför ingen merkostnad för Region Gotland utan föreslår att hantera behovet av trygghetsbostäder inom befintliga processer.

Barnperspektiv

Ej aktuellt.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att tillgängligheten till bostäder för äldre kan ha en positiv effekt på flyttkedjor inom befintligt bostadsbestånd på Gotland vilket skulle gynna alla som är i behov av bostad.

Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget i motionen kan ha en positiv effekt genom byggandet av trygghetsbostäder på landsbygden och i Visby. Förvaltningens förslag till beslut har ingen direkt koppling till geografiskt perspektiv.

Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Alexander Sorby Haddad, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Johan Malmros yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion 2023-09-18

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-24

RS AU § 67   Medborgarförslag - Möjlighet att köpa överbliven mat från de skolor som har tillagnings kök

Ärendenummer: RS 2023/2077

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2023-10-26 där förslagsställaren föreslår att sälja överbliven mat från skolornas lunch, med syfte att minska matsvinnet, har inkommit till regionstyrelseförvaltningen.

Verksamheterna inom Region Gotland ska arbeta med att minska matsvinn genom hela måltidsprocessen. Regionstyrelseförvaltningens avdelning Måltid bedömer att matsvinnet går att minska genom andra åtgärder, med samma resultat som medborgarförslaget syftar till. Svinnet mäts årligen i skolrestaurangerna för att se var i kedjan svinnet uppstår och arbete med åtgärder för att minska svinn lokalt i varje kök pågår. Arbete pågår också med att anpassa antalet tillagade portioner till behovet utifrån tillfällig frånvaro.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ser inte någon möjlighet för allmänheten att vistas på skolans område i syfte att köpa överbliven mat. Det finns risk att näringslivet ser försäljning av matlådor som konkurrensstörande.

Bedömning

För att kunna sälja matlådor med överbliven mat behöver dessa paketeras, antingen av kunden själv eller av måltidspersonal. Det bedöms inte som rimligt att lådorna packas av kökspersonal och lämnas ut genom exempelvis köksingången, med tanke på livsmedelssäkerhet, arbetsåtgång samt arbetsmiljö för kökspersonal. Det förslag på tillvägagångsätt som regionstyrelseförvaltningen ser som alternativ är att eventuella kunder kommer in i matsalarna och själva fyller medhavda matlådor med den mat som blivit över. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF) bedömer dock att det inte finns möjlighet att allmänheten kommer in på skolgårdarna och matsalarna i syfte att köpa överbliven mat. Med anledning av detta föreslås att medborgarförslaget avslås.

Regionstyrelseförvaltningens jurist har konsulterats i frågan. Dialog har även förts med representant inom Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF).

Regionstyrelseförvaltningen, avdelning måltid, har analyserat hur en eventuell försäljning ska kunna ske och föreslår av medborgarförslaget avslås grundat på följande skäl;

- Enligt skollagen ansvarar rektorn för ordningen på skolan och bestämmer vem som får vistas där. Att öppna upp skolan för försäljning av mat till externa kan underlätta för obehöriga att ta sig in och uppehålla sig i skolan. Det kan också relateras till en ren kontroll- och ansvarsfråga vid händelse av exempelvis en brand på skolan eller om en olycka skulle inträffa. Barnkonventionen föreskriver att barnets bästa ska komma i första hand vid alla beslut som rör barnet. Att göra det möjligt för externa personer att äta lunch i skolmatsalar resulterar i en direkt förändring för barnen som äter i skolan.

Enligt båda dessa regelverk har barn och elever rätt till en trygg och säker miljö. När externa personer får ökade möjligheter att vistas och uppehålla sig i skolans lokaler kan det underlätta för obehöriga att ta sig in vilket kan påverka att praktiskt och resursmässigt upprätthålla en trygg och säker miljö.

- Även om matlådorna säljs till ett marknadspris finns det risk att näringslivet ser försäljningen som konkurrensstörande. En kommun eller region får inte bedriva säljverksamhet som snedvrider förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller hämmar förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens.
- Att minska matsvinnet är en viktig fråga ut klimatsynpunkt, men även ur en ekonomisk synvinkel. Regionfullmäktige har tilldelat Regionstyrelseförvaltningen, avdelning Måltid att öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen med totalt 25 procent under perioden 2024-2027. Avdelning Måltid bedömer att matsvinnet går att minska genom andra åtgärder, med samma resultat som medborgarförslaget syftar till. Under 2024 har systematisk mätning av matsvinn införts i avdelningens kök. Svinnmätningar synliggör var i kedjan svinnet uppstår och åtgärder kan sedan vidtas för att minska svinnet. Varje kök har påbörjat arbete med en handlingsplan med lokala åtgärder för att minska svinn. Svinnmätning genomfördes under hösten 2024 och visade att totalt matsvinnet var i snitt 72 gram per portion inkluderat kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra kommunikationen mellan tillagningsköken och skolorna/förskolorna för att få beställningarna att stämma mer överens med verkligheten. Det pågår ett projekt där förskolor och fritidshem precis som grund- och gymnasieskolan ska övergå till elektroniska beställningar under 2024-2025 för att förbättra förutsättningarna för köken att anpassa mängd producerad och levererad mat. Personal inom förskola och fritidshem kan då enkelt justera ner antal beställda måltider vid tillfällig frånvaro. Den mat som blir över kan då kylas ner och serveras som en alternativ rätt en annan dag.
- Om mat ska säljas till allmänheten finns det risk att varmhållningstiderna överskrids och kvaliteten på maten inte kan garanteras. Vid långvarig varmhållning av mat uppstår oönskade kvalitetsförändringar. Utseende, lukt, konsistens och smak försämras i många rätter av lång varmhållning

och även näringsinnehållet ändras. Redan vid tillagningen påverkas halten av de vattenlösliga vitaminerna B och C, för att sedan successivt minska under varmhållningen. En eventuell försäljning kan då inte påbörjas förrän eleverna ätit klart och då kan varmhållningstiden ha överskridits.

- För att allmänheten ska få information om hur mycket mat som finns tillgänglig på respektive tillagningskök krävs en digital lösning. I en sådan lösning behöver mängden mat som finns kvar i serveringen kontinuerligt uppdateras. I dagsläget saknas sådant system, vilket i dagsläget innebär en manuell hantering av kökspersonalen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Sofie Guteson Leksäther, enhetschef och Katarina Selin, processledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2023-10-26

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-08

RS AU § 68   Regiondirektörens information

Sammanfattning

Elin Lydahl, administrativ direktör och biträdande förvaltningschef, regionstyrelseförvaltningen informerar arbetsutskottet om:

- Storskalig utrymning
- Förstärkt ledningsstöd vid samhällsstörning och digitalt krisledningssystem.
- Gemensamt ramverk för samverkan
- Projektet kring Gotlands vandringsleder snart i mål
- I framkant – starka resultat inom äldreomsorg och försörjningsstöd
- Bokslutsdag/Bolagsdag

Charlotte Fahlén, ekonomichef, Henry Henziger, verksamhetskontroller, Stefan Person, utvecklingsdirektör, Angelica Andersson Fihn, avdelningschef och Sofie Guteson Leksäther, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen informerar arbetsutskottet om regionstyrelseförvaltningens arbete utifrån uppdraget om 1 % effektivisering.